

AKATAPPA

Ocak 2010 - Sayı 121

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

ŞİİR YILLIKLARI ŞİİRİMİZİ TEKTİPLEŞTİRİP YOKSULLAŞTIRIYOR

Refik DURBAŞ

AKRAN

Kuşların sesi rüzgâra
rüzgârın sesi anılara
anıların sesi hayata
armağan olsun

Hatıramda bir ses olsun

Bir ses:
Çocukluğu
çocukluğumla
aynı yaşta olsun

Bir ses:
Türbesi
kendisinden başka herkesin
ziyaretgâhı olsun

Bir ses:
Teninin sılasına
rüzgâr olsun
kuşlar olsun

Bir ses, hem gurbetime
hem sılama akran olsun

bazı meslektaşlarıyla ilgilenmekle yetinirken, asıl kendileriyle yarışmaya başlarlar; çünkü iyi eserler sadece başka iyi eserlerden değil; belki bunların yanı sıra ve özellikle, sanatçının kendi deneyimlerinden, yaşadıklarından, gözlediklerinden, hayattan ve doğadan beslenirler. Bunlardan çıkarılacak yeni sentezdir önemli olan.

La teşbih vela hata: Kendi de şiir yazarın hazırladıkları şiir yıllıkları şişkin karınlı birer sunta fiçidir, buradan doldurulacak her bir kadeh birbirinin aynıdır. –RD

Sina Akyol, Yusuf Alper, Suat Kemal Angı, Serap Aslı Araklı, Bilge Ay, Kadir Aydemir, Özer Aykut, Memed Arif B., İsmail Mert Başat, Turgut Baygın, Ahmet Cemil, Arda Cevahir, Hakkı Çınar, Ramis Dara, Gökben Derviş, Refik Durbaş, Gültekin Emre, Serap Erdoğan, Osman Serhat Erkekli, Metin Fındıkcı, Bülent Güldal, Cenk Gündoğdu, Tarık Günersel, Alper T. İnce, Adil İzci, Hüseyin Cahit Kerse, Önder Kızılkaya, Hüseyin Köse, Vladimir Levçev (Çev. Kadriye Cesur), Cihan Oğuz, Musa Öz, Halil İbrahim Özbay, Seyhan Özdamar, Faize Özdemirciler, Tolga Özen, Zafer Özgekağan, Acem Özler, Halil İbrahim Polat, Muharrem Sönmez, Neslihan Su, Volkan Şenkal, Aydın Şimşek, Betül Tarıman, Zeynep Uzunbay, Serdar Ünver, Müesser Yeniay.

Arkadaşlar işte 2010'dayız! Müjde 2010'dayız! Bıktık 1900'lerden, 2000'lerden! Artık yeni bir çağın başlangıcındayız. Ama ne yazık ki hiçbirimiz 2100'leri göremeyeceğiz. Edebiyatın, ama gerçeğinin, içinden bakmazsak ne gelecek yüzyılı görebileceğiz, ne geçmiş yüzyılı...

Öyleyse edebiyata özen göstereceğiz, üzerine titreyeceğiz. Onun sağlam bir zeminde oluşup buradan akmaya devam etmesi için elimizden gelen çabayı harcayacağız. Kişisel hiçbir çıkar gözetmeden, kompleks yapmadan, korkmadan, çekinmeden, düşüncelerimizi, edebiyatın sahil ve güzel diliyle söylemeye devam edeceğiz.

*

Günümüz Türk şiirinde adeta hormon ya da ilaç olarak görülen şiir yıllıklarının yararları üzerinde konuşuluyor da, zararları, hiç değilse 'yan etkileri' üzerinde nedense hiç durulmuyor.

Şiir yıllıklarının şiiri edebiyattan koparma, onu korunaksız, yalnız, yalıtılmış bırakma ve toplumsal yaşamdan uzaklaştırma etkisi üzerinde sonraki bir yazıda durmak üzere, burada öncelikle, şiir yıllıklarının, şiirimizde düzey yitimine ve tektipleşmeye yol açtığına dikkat çekmek istiyorum.

Hele de hazırlayıcıları aynı zamanda şiir yazarın kişiler olunca tektipleşme kaçınılmaz hale geliyor. Hazırlayıcıların tarzına uzak düşen şiirsel yönelimler, yönelişler, özgün yapılanışlar, tekil, ayrıksı duruşlar, sunuş ya da önsözlerinde ne yazılırsa yazılınsın, yıllıklarda kendilerine fazlaca yer bulamıyor.

Şiir yazmaya başlayan gençlerin birçoğu, bir süre sonra bu yıllıklara girebilmek için ister istemez; belki de şiirlerine yeterince güvenemedikleri için işi yıllıkçılığa vurmuş, bu yolla ortaya yapıp bir iktidar sorunu koyup sözde tepesine oturmuş kişilerin yazdığı şiirlere yöneliyor, onların sözüm ona halesinde şiirsel bir yapı kurmaya çalışıyor.

'Hazırlayıcılar' nasıl genç şairleri etkiliyorsa, yazılan şiirsel bütün de geri dönerek hazırlayıcıları etkiliyor, böylece hazırlayıcılar şairleri-şairler hazırlayıcıları etkileye etkileye bir kısır döngü ortaya çıkıyor, tektipleşme ve yoksullaşma kaçınılmazlaşıyor.

Hazırlayıcılardan biri "Ben yıllıkları kendim için hazırlıyorum. Gücüm yettiği kadar Türk şiirini günü güne izliyorum. Yıllık hazırlamayı, şairin kendine uyguladığı bir eğitim çalışması olarak görüyorum. Her şairin de yıllık hazırlar gibi Türk şiirini izlemesi gerektiğini düşünüyorum." tarzında görüşler ileri sürüyor ki işte birbirinin aynısı ortalama şiir yazılmasının ortamı da tam burası oluyor.

Kıraç bir tarladaki buğday ya da arpa köklerinin, gövdelerinin, yapraklarının, başaklarının, tanelerinin, birbirlerinin hemen hemen aynı olmaları gibi.

Dergilerde şiir yayımlayan 600 dolayındaki kişinin binlerce şiirini izleyip okuyan birinin kendisiyle yarışan özgün eserler ortaya koymaya gücü ve duyarlılığı kalır mı tanrınızı severseniz!

Oysa bütün gerçek sanatçılar gibi şairler de biçimlenme yıllarında alanlarının her bir şeyini tararlar, okurlar, evet ama; kendilerine özgü yetkin eser verme aşamalarında artık, bu memur tavrından, istatistikçi taramadan ister istemez uzaklaşır, seçtikleri

ŞİİRİN KÖKLERİNE YOLCULUKLAR (12)

İsmail Mert BAŞAT

İmge Kuruluşu / Özetçe

Nesnelerle olan karşılaşmalardan ve imge-ad kuruluşundan yol alarak, henüz *şiişsel imge*'nin değil ama, imgelemin dil ögesi olan imgenin kuruluşuna doğru katettiğimiz mesafede edindiklerimizin bir özetçesini çıkartmanın yerinde olacağını düşündük.

Son yolculuklarımızı gözden geçirdiğimizde, imge kuruluşunun, bir nesnenin algılanan özellikleri içindeki zihinsel yansıma sürecine sıkıştırılamayacağı gibi, nesnenin dönüştürülmüş bir tasarımıdan ibaret olmadığını da gördük. Öyle olsaydı, bir yandan her nesnenin bizim için sabitlemiş birer imgesine sahip olurduk, bir yandan da pek çok nesnenin benzer uyarımları yaratabilmesi nedeniyle de herhangi bir nesneyi kendinde (bağımsız) bir gerçeklik olarak kavrayamazdık. Nesnelere ilişkilerimizden üreyen ve zihinselliğimizde mevcut bitimsizce im ve iz, anı ve düşlem parçacıkları, kendi bağlarından, ardışıklık zincirinden kopmuş arzu ve tutku serpintileri, bilinçaltına bastırılmış olanlar dahil daha pek çok zihinsel malzeme, kendi kümelerini imleyişler dışında bağlantısız ve bulanık bir çökelti halindeyken bir *saf olay*, olmakta-olan ve duyusal düşünceyi kıvılcımlayan bir saf olay, katmanları hareketlendirir. Saf olay kendi odağı çevresinde, türdeş ve birbirinin ardışığı olmayan zihinsel malzemeyi çoğul olarak, benzemezlikleri içinde, birbirlerinin içinden geçerek, birbirlerinden parçacıklar alıp-vererek yeni yeni birleşmeler ve ayrışmalar halinde bir araya gelişlerinin dinamiklerini kurar. Bu hiyerarşisiz ve eş-anlı kılınmış biraradalık, imgelemin diyalektiği içinde bir *bileşim*'e (kompoze oluşa) değil, bir *bireşim*'e doğru devinir. Bu bireşim, sentezlediği parçacıkların kendi kümelerini imlemeyi de sürdürmeleri nedeniyle fonda ikinci bir çoğullaşma uzamına sahip olur. Bu yapılanmanın yontuculuğu ve fazlalıklarının çekişlenmesi aynı süreçler içinde yer alır. Sinkretizm, fraktalizasyon ve yoğunlaş(tır)ma belirginleşirken, mantık dilinin düşsel dile tercüme edildiği, tüm ardaşıklıkların askıya alındığı, tüm malzemenin hiyerarşisizleştiği, mimarisinde sıkışmaları, boşlukları, ışıltıları, gölgeleri barındıran bir yapı oluşur. Belirsizlikler, boşluklar ve tamamlanmamışlıklar ise, yepyeni çağrışımlar için dölyataklığı ederler; hem yan-anlamaların, hem de olasılıkların kapıları açılır; olasılıklar, tahayyüle olabilirliklerin sınırsızlığını ima eder. Aynı anda pek çok anlamın tohumunu taşıyabilmek olanaklı hale gelir. Anlam kaynağı, nesnenin özelliklerinden ve im ve izlerin *kendilik* lerinden kurtularak bunların hem birbirleriyle, hem de diğer zihinsel malzeme ile oluşan *bağlarına* göç etmiştir. Öte yandan zihinsel malzemenin kendi köklerinden / kümelerinden ayrışması, tarihsiz ve hiyerarşisiz hale gelmesi, yani zaman ve mekân-öte bir özgürleşmeye kavuşmaları, onları *her zaman ve her yerde* niteliğine taşımıştır. Sıradan bir örnek olarak, gördüğüm şu “kırmızı” tikel ve öznelken, imgede evrensele taşmış, onunla buluşup-çoğullaşmıştır: Bu, aynı zamanda tahayyülün ufkunun da açılıp-çoğullaşması demektir. Belirsizlikler, boşluklar, tamamlanmamışlıklar, çağrışımlar, yan-anlamalar, olasılıklar, zaman ve mekân-öte'lik; ilksel dünyanın alegorik canlandırma ve metaforik anlatma/gösterme deneyimi ve gerçeğin belirsizliği-değişebilirliği sezgisiyle/bilgisiyle birleştiğinde tahayyül, imgelemin sınırlarını kozmos sınırsızlığına doğru iteler, genişletir.

Böylece imge, nesnelere belirli ilişkilerden yola çıkarsa da, “varlıklar bütünü ile olan bağlar” üzerinden yürür ve

Kadir AYDEMİR

YAS

Sular donuyor
Her sabah
Korkunç bir mezar var
kalbinde rüzgârın

Dudakların
Geri çekilmeyen bir göl:
Ey ölüm...

Çiçekler buruşturan
O soğuk uyku

Söyle
Ne konuşulur
Bu yağmurda?

Ocak 2008

imgeleminde, zihinsel hakikat kuruluşunun diyalektiği içinde çözümlenip-yeniden kurulan zihinsel *bağlar* halinde belirir. Tüm bunlar ise bir yansımayı, bir temsili ya da bir tasarımı değil, bir *yeniden üretim*'i ifade eder. Bu yeniden üretim, nesnenin kendisinin/algılanan özelliklerinin yeniden üretimi değil, nesnel gerçeğin, varlıklarla ve benimle bağlaşıklıkları halinde zihinsel bir hakikat olarak yeniden üretimidir.

*

Herhangi bir masanın imgesi, algılanmış özelliklerinin yansıması olarak kaldığında, bir hiçtir; imge, o masaya tutku yüklerken, yalnızlığı sererken, ya da yoksulluğun evrensel tarihini o masaya kazırken, yani ‘eylerken’ kurulmaya başlamış demektir. İmgenin, tam da simgeleşmenin aksine taşıdığı yapısal devingenlik ise, onu zenginleştirir; başka bir *saf olay*, bambaşka bir masa imgesinin kurulmasına; imgenin kuruluşuna katılan zihinsel malzemenin ayrışıp-buluştuğu bireşimdeki bir değişiklik, farklı bir masa imgesine; alımlayıcısının ise o anki kendiliği içinde ve zihninde yaratılan çağrışımlar çerçevesinde çözümlenip-yeniden kurulan farklılaşmış bir masa imgesine yol açar.

*

Bu özetçeye eklemeyi kaçınılmaz gördük: İmgenin kuruluşunu daha yeterli biçimde serimlemek için *imgelem*'in büyüğü evrenine özel bir yolculuk yapılması ve ondan sonradır ki yolumuzu *imge*'den, yaygın karmaşa, çağrışımsal karmaşa, zincir karmaşa gibi imge-düşünce-dil geçişlerine ve ardından da *şiişsel imge*'ye doğru sürdürmek gerekecek.

Akatalpa Okurlarına Açıklama

On üç aydır sürdürdüğüm “Şiirin Köklerine Yolculuklar” yazılarına, *Akatalpa*'nın Şubat 2010 tarihli sayısında yer alacak “Yolculuk Tutanağı (02)” yazısından sonra ara vereceğim. Bunun iki nedeni var; ilki, gerek aylık ritmin, gerekse bir dergi oylumunun kimi konuları gereken akışkanlık ve kapsamda ele almaya çok da elvermemesi. İlksel dünyadan başlayıp, modern şiirin belirişine uzanan bir çalışmada, ayrıca ele alınmayı bekleyen yirmiden çok yeni başlık bulunduğunu belirtirsem, güçlük daha iyi görülebilecektir. İkinci neden, yazı dizisini “pehlivan tefrikası” biktiriciliğine düşürmek kaygısı ile ilgili. Kitaplaşmak üzere ve bazı bölümlerini yeniden düzenleyerek sürdüreceğim çalışmanın kimi yeni bölümlerini / fragmanlarını zaman zaman sizlere sunmaya ve paylaşmaya çalışacağım.

Zeynep UZUNBAY

SARHOŞ

Şaşırdınız mı karanlıkta kayanlar, Ay n' oldu ki
İstasyon yok! Işık yok! Makas mı?
Ben durdurdum treni kaçtım içinizden Ya hu'lar
Tepeler yavaşladı, yavaşladı yıldızlar, oh baktı ay

bakışır gülümserdik beni bana verirdi
çocuktum terliydim ıslaktım gülerdim
ben üzümün şarap olduğunu annemden
annemin üzüm olduğunu nasıl
ölümle aramda dururdu genişti öyle
acıydı insan içindeki insan

Yol yavaştı, yavaştı otlarla böceklerle
Yük hafifti ağırdı hepsi ses hepsi harf
Çoktan çoktum boşunaydım diyor arzu
Saysan yağmurlu gecede yıldızlar kadar

Her işte acele şarapta avare
Ayın şavkı vursun bekle dedi
Üzümü üzmeden ez duysun
O gün gelince aşktan ayrı gezecek acı
Kalbin kamaştırmış gözünü
Yoksa neren güzel senin

Faize ÖZDEMİRCİLER

RH NEGATİF TEMMUZ...

RH NEGATİF KAN...

derdim bir ağaçlık yalnızlık
davam ısrarla orman
bir komplo gibi akıyor zaman
bir gemi yanaşiyor rıhtıma
bir veda mendilini arıyor

kulaklarda başlayan seveda
kuru sessizliğe ilerliyor
uygun olmayan adımlarla

çocuklar babalarının kemiklerini
teslim almışlar, geçiyorlar sınırdan
bulunuyor damar, bulunuyor ilik
keşfini tamamlıyor dna:
-bu kemikler size savaştan hatıra...

dağlar oyulurken, tozdan seçilmiyor hayat
coğrafya satılan burnunu çekiyor ağlayarak
hançerini bekliyor tarihin yumuşak karnı
muammanın ömrü uzuyor
yakmak için yanmak için aşk,
sevişerek yatıp
severek uyanmak için edebiyat

gönülde ihtilale sebep olacak
son tahlile yürüyor zaman
bulunuyor damar:
rh negatif temmuz, rh negatif kan...

Betül TARIMAN

KİME ÖLSEM KİMİN UMURUNDA

ruhu içinden çıkartılmış gövdeydim
bir boşluğu doldururdum çoktan tükenmiş
kapıyı çalma sebebim kendimi arama gayretimdendi
buna ben bile inanabilirdim diyebilirdim

yoktum ben hakları gasp edilmiş bir melektim
boşaltırdım içimden mektepler
boşalır kan kusar kin tutmazdım
inancım tamdı çalınacaktı bir gün benim de kapım
diye sesli düşünen biriydim
batıl olan kusurlu olandı
kusurlu biriydim

bunu kendime bile itiraf edemezdim

inattım ben kelimeleri tekrar eder
solculuk oynar bazen de küser
gidip yakasına yapışayım derdim
sarsayım derdim seni küçük prens
uyan derdim uyan uyanmazdı
yüzeye vardıkça dinginlik artardı sıradanlık da artar
kendime bile eğilemezdim kibrimden değil
kendimden kurtulmak istemediğimdendi
diye söylenebilirdim

nedensiz baş ağrısıydım badireler atlatmış
sessiz durur ders çalışır türlü numaralar ederdim
sağ kaşımın üzerinde bir kara hastalık gibiydi çekildiydi
tomografi

sonuç yoktu ağrı da benimle gelecekti
daktilo yazmıştı bunu ter kokardı
daha soğuk olduğunda ve önümü kapattığımda
korkuyorum diye bağırdım ey sevgili korku
geçmişimden gelecekten devletten
yanlış bırakılmıştım bir kez dünya denen karanlığa
adımı sorsan kim bilir

diye söyleyemeyebilirdim

boşunaydı çünkü beklemek
sinirlerim alınmıştı yoklukla kutsanmıştım artık
gelen geçen bakardı
itiraf etmek zordu ama
kapım çalınsa yine de korkmuyorum
benden sonra ölüm mü
bir makastar biçse ruhumu
artık ölemem ben

Müesser YENİAY

ŞİİR KEDİSİ

seni gecenin karanlığına yayıyorum

şiir evin kedisi
dolaniyor akıllarıma

olmak, burada bitmiyor

yellere ve sulara daldırıyorum kendimi
öyle çok susuyor içimdeki üzgün arı

beni sana çağırıyorlar

yüzüne damlarken hüznümlerin
koruğu.

“WALTER BENJAMIN’LE YAŞAMAK”TAN 2 FRAGMAN...

Suat Kemal ANGI

17 Kasım 2008. 1999 yılının Nisan ayında, görünüşte T. S. Eliot’ın *Çorak Ülke*’siyle ilgili bir yazıya başlamıştım. Yazıyı Benjamin’in *flâneur* ve bununla yakından ilişkili olduğunu ‘hissettiğim’ *léthé* kavramları üzerine kurmayı planlamıştım. Aklımda iki Léthé şiiri vardı: birisi Baudelaire’in diğeri Ezra Pound’un. Léthé, bence, tam da bir “düşünür-gezer” olan flâneur’ün gören gözüne göre bir kavramdı. Poetik algıyla örülmüş bir bakış açısı, bir görme biçimiydi. Aynı zamanda herkese göre de değildi, çünkü ırmak, gene de, ölümler ülkesinde akıyordu. Onun suyuyla yıkanmak, onun suyundan içmek; hani ya Léthé’den geçmek, bu yanı sıra da şaire ve şiirsel uzama özgü muazzam bir soyutlamayı, *bir ogrenin açılığını* barındırıyordu. En başta yaptığım kurguda, ağırlığı Pound’un Léthé’si oluşturacaktı; öyle ya, ‘demir tozunda ya da kuğu tüylerinde gül gördüren’ onun uyuklu ırmağıydı. Ne var ki, yazıya ‘gömüldükçe’, şöyle bir değinip geçmek istediğim diğer Léthé’de, Baudelaire’in *Léthé*’sinde kalakaldım. O ana kadar sadece unutulmaya duyulan insanca özlemi – lirik bir şekilde– vurguladığımı düşündüğüm dizelerde müthiş bir ikilem keşfetmiştim. Anlamı aşikâr sandığım dizelerin kapalılığı, yazı/şiir beni teslim aldıkça çoğalıyordu. Yazı başka yataklardan aktıkça, dönüp dolaşıp bu iki dizeye varıyordum. Gözümü bu iki dizeye dikiyor, onları var eden sözcüklere ve harflere bakıyor, bakıyordum. Ama elimden sadece, dizelerin şairiçiliğini vurguladığım bir soru (ya da yaptığım açıklamaların fena halde yetersizliği) eşliğinde, dizeleri tekrar etmekten başka bir şey gelmiyordu. (Hiç durmadan bendeki ötekiden, bendeki – mesafeli– okurdan, edemeyeceğini bile bile, yardım bekliyordum.) Keşfettiğim ikilemdeki mutlak anlam, yoğunlaşmanın bağışladığı anlık hissedişin içinde bir an görünüp kayboluyordu. Yazı yazmak hem bu anlama ulaşmamı sağlıyordu hem de onu elimden kaçırmamı... (Düşünmekten daha hızlı değilse bile, bir kuşa çarpacak denli hızlı yazıyordum; yazı yazan kolum uyuşuyordu ve sık sık başparmağı –beş yıl önce– sırdaş bir taşa dönüşmüş sol elimle sağ kolumu ovalıyordum.) Tam bir ‘deneyimdi’ – yazınsal, dahası ‘düşsel’ bir deneyim... Benjamin’in “Proust” denemesinde Penelope’nin tülüyle açıkladığı (esrar kitabında da başka bir açıdan Ariadne’nin ipliğiyle anımsattığı), düşün, uyandıığımızda avucumuzda kaldığımız hissettiğimiz ama uçlarını tutup çekmeye, hani ya anımsamaya çalıştıkça uçları elimizden kaçan mecalesiz iplikleri gibiydi: bütünü aynı anda hem ören hem de söken çaresiz bir edim! Ama daha önceki deneyimlerimden biliyordum ki, akustiğin karmaşasını tek bir noktaya odaklayabilmek, bu karmaşanın içinde cesaretle savrulmakla olasıydı. Üstelik bu kez aradığım şeyi de biliyordum. Dahası, “Eğer insan kişilik sahibiyse, aynı deneyimi tekrar tekrar yaşayacaktır.” (Nietzsche’nin kulakları çınlasın!) ‘Ayların bu en zalimi’ boyunca yazıyla ilişkim aynı yoğunlukta devam etti, “Çorak Ülke’de Suyun Anımsatmak ve Unutturmak İstedikleri” çoğaldıkça çoğaldı; ama ben hâlâ, yoğunluğun Baudelaire’in dizelerindeki anlamı yakalamama (ya da daha önce bir an için yakaladığım ‘anlamı’ anımsamama) yetecek kadar keskinleşecek bir ânı kolluyordum. Takmıştım bir kere, dert edinmişim. Peşinde olduğumsu, sizin tahmin ettiğiniz o daha da çaresiz şey: irade dışı bir anımsatıcı... Neler koklamadım, bir bilerseniz! Ah ben bir zavallıyım! Bir sabah, gene masanın başında uyuşan koluma inat sular seller gibi yazarken, yazıya tüm varoluşumla teslim olmuşken, anlamın bir kez daha sahihleştiği benzer bir an geldi. Beni iyiden iyiye korkutmaya başlayan bu dizeleri çaresiz gene tekrar edeceğimi sanırken, ne yaptım biliyor musunuz? Gülmeyin ama! Tutup bir bardak su içtim. Uyuşmuş elimle! Su sanki belleğimin kararlık ve kararsız köşesine bir fener tutmuş, (henüz bir ‘çocukken’ insanı büyüttüğüne gerçekten inandığım öğlen uykularının birinden uyanır uyanmaz, gözlerini gözlerime dikmiş bana bakan ama tanımadığım, “benden uzaklarda, adı sanı ve hiçbir işareti de olmayan küçük bir mezarda

(...) yattığımı gördüğüm” gövdesiz bir sol el yüzünden kapıldığım korkuyla birlikte) Baudelaire’in (ikilemindeki ya da tereddüdüdeki gizli) korkusunu da bir an (o an) için aydınlatıvermişti. Ama yetmişti. Gerçek bir anımsayıtı ve anımsadığım şeyin sahihliğinden hiç ama hiç şüphem yoktu. (Ah, Su! Dert ortağım benim! Bir iyilik daha yapsan da, kayıp zamanın izindeki Deniz’e, zahmetsiz su diyaloglarını da anımsatsan!) Yazı uzamındaki katıksız yoğunlaşma, şairin imgelerini örten tülü çekivermişti. (“Hakikat bizden kaçamaz!”) Geçmişin uçucu imgesini, ama tetikte/hazır bekleyen bir bakarken olduğum için, yakalayivermişim. *Bakışın* karşılığıydı bu keşif. Eksiksiz mutluluktu... Tahmin edersiniz ki, yazıyı bitirmiştim. Bundan sonrası sadece kalan evrakın kâğıda geçirilmesinden ibaretti. Hani ya, her yerde, otobüste vapurda, meyhanede kerhanede, herhangi boş bir vakitte yapılabilecek türden bir amelelik!.. Ertesi gün, Matmazel’e atladım ve doğruca komşu ormanın bir hazine değerindeki kütüphanesine gittim. Yazdığım yazılar/kitaplar için görsel malzeme toplamak amacıyla, bazen de sırf yalnızlıktan, bu mabede o zamanlar sık giderdim. Baudelaire’le ilgili bir kitap karıştırırken o resmi gördüm! Anımsadığım şeyi İtalyan ressam Cesare Bacchi 1930 yılında resmetmişti: “Jeanne Duval et Charles Baudelaire.” Heyecanımı tahmin edebilir misiniz? Tam olarak altmış dokuz yıl önce yapılmış bir resmi *anımsamıştım*. Resmin konu ettiği deneyimse, şairin Jeanne Duval’le, (metresi, sevgilisi, esin perisi kadınıla) 1842 yılında tanıştığını düşünürsek, hiç yoksa yüz elli yıl öncesine aitti. Aman Tanrım!.. Hatta, vay canına!

29 Kasım 2008. Çocukluğumdan beri Ankara’ya masal anlata anlata yağın en beyaz kardı. Aralık ayıydı ve akşama doğru usulca bastırılmıştı. Ama ilk işi, birkaç hafta önce haberci olarak yolladığı yazın kesip biçtiği yaraları pansuman etmek ve özellikle sokak çocuklarından, sokak kedilerinden, sokak köpeklerinden, berduşlardan ve ayyaşlardan, geç kaldığı için özür dilemek olmuştum. Sonra, masalın doğasına uygun olarak, pencerelerin arkasından baktırmaya, yalnızlıkları unutturmaya başladı. Çok geçmeden, bu bembeyaz ninninin yüksekliği beş yaşındaki dizlerime ulaştı ve yarısı toprak altındaki limanımın önünden çınar ağaçlarının şemsiyesiyle geçen çift yönlü Yahya Kemal Caddesi de dahil her şey, herkes, tüm dünya, termodinamiğin yasaları denli akıl almaz bir sessizliğe büründü. Perdesiz evimin tüm ışıklarını söndürmüştüm ve salon penceresinin geniş pervazında oturmuş dışarıyı seyrediyordum. Birden aklıma, böyle havalarda sevdiğim ya da seveceğim kızların bilmediğim bir yasaya tabi olması gereken başka türlü ölümleri ve daha birkaç yıl sonra rastlayacağım Matmazel’i yandaki yokuşun en tepesine park etmem gerektiği ya da gerekeceği geldi. Ve hepsi birden bana, o geçmiş ya da gelecek anlarda ve şu an yalnızken hissettiğim yalnızlığı anımsattılar. O an bendeki müzmin yalnızlık duygusunun yalıtılmış bir sistem olmama ilgili olabileceğini düşündüm ve pencereyi açmayı akıl edebildim. Açar açmaz, karın tuhaf bir şekilde içimi ısıtan soğğunun, sanki buzdolabımın kapısını açmışım gibi odama dolduğunu ve gülümsediğimi fark ettim. Bir elektrik fırtınasına yol açabilecek kuzey ya da güney ışıkları olamayacağına göre, bu ters yolculuğa neden olan, belki de, caddenin az aşağısında bulunan ve kentin bu tarafına elektrik sağlayan ana trafoda meydana gelen bir kaçaktı. Belki de havayı elektriklendiren, tam önümdeki sokak lambasının saatlerdir kırıştırdığı gözyüdü. Neyse neydi, ama bu durum beni çok mutlu etmişti. Bir sigara yaktım ve tütürmeye başladım. İlk derin nefesle birlikte, her gün çiş kumuna bokuyla şiirler yazan Solanj’ın tam bir odalık gibi sere serpe uzanarak çırılçıplak pozlar verdiği, mor üzerine kırmızı çizgili battaniesini ve birkaç yastığı kapıp geldim ve pervazı konforlu bir yatak haline getirdim. Biraz sonra, gerine esneye Solanj da geldi ve koynuma girdi. İşte gene iki kişiydik ve her kar tanesi, gözlerimizin içine baka baka, tüm doğal olaylarda olduğu gibi, yapayalnız düşüyorlardı yere. Çok geçmeden, sihirli bir ışıltının altında, evimde birlikte yaşadığım ya da henüz yaşamaya başlamadığım metal ya da dilsiz masal kahramanlarımın huzurunda, beyaz bir uykuya daldık. Mutlak yüceliğini ne yapsam hissedemeyeceğim, yalnızlığım da sevinçli ve düzenli bir sığınak olduğumu unutacağım günleriyse, daha çok, çok vardı. “Ah evet aurorayı anımsıyorum / dizlerimin üzerine çöktüm / ağzımı karla doldurdum / eridi / keşke sende de erise...”

Serap ERDOĞAN

ANNESİZ ÇOCUĞUN AĞIDI

Gülten Akın'a

bana yuvarlanan bu boşluğun
şımarık tokalar seçtiği saçları
damlıyor küçük uykularıma
soyağacımda resimleri acıyor

annesi dünyadan düşmüş bir çocuk
tutuşan elleri durdurabilir aklıyla
yalnız parmaklarımdadır hasar
bu annesiz kreş kapıları
kim onaracak akşamıma

uykusuna ölüm kaçmış çocuğum
durmadan denerim onu karanlık hayvanlarda
çatılarda anneli kuşlar bağırmasa
anne yaparım bebeklerden ağrım

birikmek bir çocuk hastalığı değilse
anne, jilet kapmış uçurtma.

Serdar ÜNVER

TEK SERVİ

*Gece bele inince
çalgtı çengi kıyamet-
Tek Servi'nin dibinde
cinler düğün eylermiş...*

*Kese diye geçenler
bilemezmiş bir vakit
köye nerden, kendi kim?..*

Geçende geçtim
-de
içimdeki cinlere
dedim, "Çıkın, burası
benden iyi sizlere-
eğlenceyi kim buldu!"

Destur dedim yürüdüm
cinden beter inlere...

Yusuf ALPER

ZAMAN IRMAĞINDA

Senelerce mevsimlerce uzağım
Bıraktığım zaman ırmağına

Bir gün bir kıyıda tutacağım
Ağaç kökü gibi bulanık sularda

Bir atın yelesine tutunmuş
Solgun karanfil, sulanmış acılarla

-Hiç miyim- yokluğuma ağıt yakan hiç mi...
"Ben bir hiçim" senden uzakta

Gökben DERVİŞ

AÇILIMSIZ HAYAT

terletiyorlardı akşamı
yalana meydan okurken kuş sürüleri

unutulmuş bir ottuk
solardık bir kayanın kuytusunda
sarılıp pembe açmazlara
beterin beterinde volta atardık

bulanık suydu insan, etçil bir çiçek
iğne ucuna dönüşürdü öfke
silah sesleri devşirirken arka sokakları
cinayet tasarılarıyla parlardı gözler

oysa Kürtçe bir türkünün büyüdüğü bir dağda
ihtilal hevesiydi sahihsizlik
Kürtçe bir şiirin okunmayan dizeleriydik, hep
açılımsızdı hayata

davulun sesi uzaktan da kanırtırdı çılgılığımızı

lirik bir şeyler vardı sanki hâlâ
babaannelerin mavzerle soğutulmuş
hiç öpülmemiş koynunda

Muharrem SÖNMEZ

PADİŞAHIM ÇOK YAŞA!

Teneke düşleriyle gülüyor zaman
Çocuklarını ölüme gönderen "ana"lar gibi

Yaşama biçimiyle uyuşmuyor hayat
Hep yarım kalıyor bir şeyler

Kirli adamlarla yatar İstanbul
Kaç gece tiz bir sesle uyandım
Ortalığa dökülen ibnelerle
Birkaç şişeden sonra
Herkes hermafrodit

Bu aşkı içinin en terli yerine sakla
Ya da sok bulduğun her deliğe
Kimin yalanıysa bu yaşadığımız
Git ona de ki dünya girsin
Gözüne gözüne

Bu yalnızlıktan kaç ölü çıkar
Kaç sağır ve dilsiz
Ya kimleri sakat bırakır gölgemiz
Bahanesi çok
İç cebinde gezdirir bizi tarih
Birkaç cılız itirazdan sonra
Kim kalır geriye

Padişahım çok yaşa!

Padişahım çok yaşa!

Padişahım çok yaşa!

ŞİİR VE İDEALİZM

Arda CEVAHİR

Yapısı bakımından bugünkü şiir, sağcı idealisttir. Kendinin bilincine erişmiş bir kendi için bilinçtir bu; şair, her şeyden önce bu bilinçle kurduğu sıkı işbirliğinin bir kanıtı diye eserini bize göstermektedir. Dahası o, bu bilinçsel görüngenle kendi koyup kendi keşfetmektedir; keşfin söz konusu nesnesi de, şair onu sonradan bakımdan soyutlanmış bir şiir olarak orada beklemektedir. Diyalektik çevrintinin bu tamamlanışı, diğer tüm bilinçli kendiliğindenliklerin ortak malı olmakta, şiirde iç başkalık oluşsa bile, bir şairin şiiriyle diğerinkini, onları ayıran özgüllük dışında bir ve aynı imzayı taşıyan iki ayrı mektuptan başka bir şey benzememektedirler artık. Özgüllüğün ancak dıştan nedenlerle içeri sızmasına izin verecek denli kendi üzerine kapalı, kavramlar çerçevesi içinde oluşturulan bir şiir olduğu için de artık bu -şiir-kalem pil ya da çakmak gibi doğadaki yerini almış herhangi bir şeydir. Bu kavramların az çok neler olduğuna birazdan değineceğiz.

Kelimenin Hegelci anlamıyla ideleşmiş, aynı hastalığa yakalanmış birçok kişiye birden uygulanan bir ilaç gibi, kaynağını ondaki diyalektikten alan düzmece bir şiirdir bu; yürürlükteki tartışmaların odağında da hep aynı bir tek şiir varmış gibi örneğin 80'lerin ya da 2000'lerin şiirinden söz edilmesinin altında yatan da budur işte: Her düşünce yöntemi, doğup geliştiği toprağa o çağın gerektirdiği bilinci işleyebilen ürünler verdiğince kökünü salabilir; aynı biçimde bu, bu bilinci gerekseyen sınıfın özgüllüğünün sürekli bir doğrulanışını gerektirir: Devrimci praxis. Bir biçimde, tarihi diyalektiğiyle ele almada şairin onunla sınırsız bir işbirliğine girmesi gerekir, biz de bu yüzden şu ya da bu dönemindeki şiirin değil, gerçekte ancak tek tek şiirlerin tartışılabilceğini savunacağız. Öbürkü, işi tümelliğe vurmak ve şiiri nesneleştirmek olur.

Bilindiği gibi geçmişte, bir grup gözü pek şair, bu amaçla Yenibütüncü Manifesto'yu kaleme aldılar, toplumsal devinimi tarihselliği içinde evrensel bireşime taşımaktı istedikleri; ama bunların durumu, Yeni Osmanlılar'ı iyi tahlil edememiş Jön Türk militarizmini ya da devrimci eylemden emegine daha sıkı sarılmak yerine kaytarmayı anlayan asi işçininkini andırıyordu; sağcı idealizmden kurtulayım derken solcu idealizmin kapısına gelip dayandılar sonunda. Bize kalsa, Yenibütüncü dizgeyi, bu haliyle bile gözü kapalı olarak edebiyatımızın en yüksek ve geçerliğini sürdüren biricik akımı diye kabul ederdik; o, solcu bir adamdan sağcı bir adama nakledilecekken kavnozunda donmuş bir organ gibi dipdirdir hâlâ.

Biz, gerek yazınımıza egemen sağcı idealizmle savaşımımız, gerekse de ideolojimiz gereği, varoluşçu terimlerin yerli yersiz kullanılmasından ötürü, şu sağcı idealizm; yani ortaya koyacağı kavramlardan yoksun olduğundan, ilişki biçimini örtbas bir alaycılığa indirgeyen burjuva öznelciliği ve onun somutu dıştalan şairinden söz etmeyi şimdi istiyoruz.

Gerçekte bu şiir, Hegelci İde'nin şık bir gösterisidir: Sözcükler, ilkin şairin kendi idesi, haydi haydi M. Mungan diliyle söylersek, *aurasıyla* kurduğu sıkı ilişkinin birer yüklemi, işaret fişegidirler. Entelektüel kültüre yabancı birine, iyi niyetli bir savurganlıkla işlenmiş gibi görünen bu sözcükler, Platoncu aracı varlıklar gibi bağımsız birer varlıktırlar artık. Hemen kalemi aldığımızda birkaç ipucu yanı başımızdadır: *Magnezyum, caz, ruj, tragedya, şizofren, tortu, Barok, seks, Truva, esrik, flavta, cellat, tunç, ayna, krizantem, iğne, pusula, jilet, tiyatro, arsenik, intihar, arya, eşkal, kunt, şal, gümüş, maske, asit, kadın, papirüs, linç, küll, rock, rıhtım, kireçtaşı, kelepçe, gitar, fetiş, mitos, denizkızı, biblo, opera, fail, ayın, kumsal, piyano, bıçak, totem, Rimbaud, bilezik, kan, jartiyer, künye, piç, tirşe, melodram, kitabe, ensest, öteki, buzul, granit...* Antik Çağ'a, mitolojiye, Türk Sanat Müziği ya da yabancı müziklere ait ünlü adlar.

Tüm bu kavramları yalnız bir tümelliğe indirgediğimizde, ışıkla karşılaşırız, onun kıldan ince kılıçtan keskin algıyımla.

Valéry'nin mektuplarındaki ışığın simbolist algısı değildir bu; doğallığın bir anıştırması vardır orada. Buradaysa ışık, doğası gereği saldırgan karakterli sağcı idealistin kesici silahı, gerçekliğin duyusal niteliklerinden soyutlanmış bir imgesidir; gerçeğin kendisi olmak bakımından vahşi Kızılderili adamlar aralarındaki estetik sınırdır. Bu beyaz adam, kendini daha başlangıçtan erişilmezlikle kutsanacağı dünya dışı bir uzaklığa yerleştirmiştir, kendine şairlik adında evrenüstü bir Akıl (geist) rolü peydahlayıp yaşamın gerçekliğinden soyutlamıştır, geriye bir tek doğrulanması kalmıştır. Bu doğrulanmanın bütünlüğü için de ide'nin, kendini ulu yıldızlar göğüne geçirmiş bu tinsel put'un karşısı durumundaki yeryüzüyle ilişkiye geçmesi, diyalektik bütünleşimin diğer öznesi ak koyunu bulması gerekmektedir; aklayıcı hamle ne denli tek vuruşluk olursa kılıcı savuran da o denli usta demektir: *Çocukların büyüyüşünü bakkala gidebilmesinde görenlerdendin. Ya neydecektim kardeşim? Senin tezin nerede? Tıs yok. Karaladı ve aklandı. Çünkü somutluklar dünyası bu yıldızın parlaması için gereken bir tür aşğılık varlık durumunu yerine getirecek bir araçtan başka bir şey değildir; eğer kavramlarını seçerken, şöyle her çocuğun yaptığı gibi, kaymaklısını seçip sadesini başkasına terk ederek yıldızlıları bir tek ayıklıyorsa bu, iki yıldız arası o aşağı karanlıkta güzel havalardan eve dönüşte unutulmuş ekmekle tuzun bulunuşundandır. Tezini öne sürmemesi de bundan; çünkü o zaman ekmek ve tuz kadar somut bir iş yapacak, eyleme geçip gerçekler dünyasına ayak basacaktır ama aslında sağcı idealistin tüm korkusu da bu değil mi zaten: Ayakları üstüne dikilmek.*

O, hiç üşenmeden kaleme sarılıp bilgiçlik taslamaya başlar: *Şiir en başta hayata, onun diline bir karşı çıkıştır. Kültürel birikimi hesaba katmadan yazanları görüyorum. Şiirin bilgisel açınımlarını eserinde yoğuramayan, ayrıksal düşümlerden yola çıkmadan yazan bu arkadaşlar...* Palavranı yesinler! Meğerki şu düşümlerden haber ver. Konumu gereği, sağcı idealist, durumu bireşime taşıyacak laflar etmeye yanaşmaz. Çünkü daha öncesinden, bütün halleri, görünenler boyutuna geçmemek ve bulunduğu düzlemi ak koyun üzerinden aklamak üzere ayarlanmıştır. Bilgi, uygulayımın dolaysız verisi, ekmek ya da tuz gibi elde edilen bir kazanım olduğundan, üretim süreçlerine girmeye gözü kesmeyen sağcı idealist, bilginin ikincil türden varoluşunu görüngen seçmiştir, görüngüler, bir boyuttan diğerine geçerken uygulamısal katlıklarından yitimekte, İdealar dünyasında gerçekliğin bir formu, imge olarak yer almaktadırlar. Eylemden doğması ve yine ona dönmesi gereken kuram da, praxisle ilişkisi kesilmiş olarak yararsız bir tinsellikte beklemektedir. Bu bilginin bilgisi, eylemsizliğin varlığa gelmesi için de bir olgu, kara koyunun var edilmesi gerekmektedir, kara koyunun varlık ereği, şu tinsel put'un aklığını elipssel bir diyalektik tersinmeyle kanıtlamaktır.

Böylelikle, dizinin yapısı da belirlenmiş olur: *"Kalt diri eşya kunt/..."* Bu, Murathan Mungan şiirinin saltığı konumundaki Hegelci ide'nin şenlikli gösterilerinden yalnızca biridir. Sözcükler, birçokları arasından idesel duruşları yüzünden seçildikleri, ideler olarak her biri bağımsız birer varlık gibi yan yana geldiklerinden, dize de, bu öznelere bir aradalığında eylemi dıştalan çelik bir blok gibi karşımıza çıkmakta, alt alta sıralanmaktadır. İdeler göğünün yıldızları arasındaki yüklemel bağlantıyı kurma işi, eylemin ta kendisi olarak, bayağılıklar dünyasının Kızılderili adamına terk edilmiştir. O, sonradan bu ilişkiyi keşfedip bumerangı yıldızlar göğüne geri gönderdiğinde, diyalektik dizge de tamamlanmış, ak koyunu karalamakla kara koyunu aklama hakkabazlığı gerçekleştirmiş olacaktır.

Ama bazen şöyle, yeryüzüne gönül indirdiği de olur. Kızılderili çocukları üzerinde, bağlama, paslı inşaat çivisi, Muhlis Akarsu'nun değil de İngilizce şarkı sözlerinin kazandıracağı kurtuluş priminden emin olan sağcı kovboy, ışığını öttürüp durmasının doğurduğu tehlikenin de farkındadır. Bu yüzden açlığını bastırmak üzere ara sıra ağzımıza bir parmak bal çaldığı, *devrimci, Marks, 12 Eylül, faşist, işkencenin* kavramları arasına girdiği olur. Ama sonuçta yine jön karakterleri seçmiştir kendine. Başka türden bir abrakadabra söz konusudur burada: *"Şu saçlarına şu horozları bağlamış şu devrimciler/..."* Güvensizliği yüzünden kendisini haklı çıkartacağımız *herkesin olan* bir dünyanın ortasına

KİNG VE MATAUS

gün boyu
penceresini açtığımız bu odadan dinledik sokak seslerini
zamanlar, tarihler boğuldu gözlerimize/
kanatarak yarattığımız bu koca ırmak
aramızda firuze, dudaklarımızda mühür

yarım saat arayla bir tren geçti
yırtarak sessizliği sardunya yaprağında/

sur ve denizin kadim şehvetine araladım perdeyi
gök süzüldü martı süzüldü
kendimde hayatı sınıdım
yanına uzandığımda masalımı anlattım
sesim yüzünde yankı oldu
fısıltı oldu, sonra

bütün bir güne yayıldı diri memelerin
derin yangınında açılan gülün
içinde uyanınca tekrar tekrar

çıkısam iki adım ötesi cehennem
hayatımızda nesnelere elbette bir anlamı kalır
gün boyu nimetini sunar güneş
doyumsuz reçine sızır
eylül, king ve mataus/

yanıtı olmayan sorular sıkıntı olur
kemirerek kanattığın tırnaklarında/
her şeyin bir anlamı olmalı oysa
hiçbir şey söylemeden ağlayınca
ağzı ağza vermiş iki ladin
sur ve denizi konuşur/ sen
kendinde sınırsın hayatı

penceresini açtığımız bu odada
şehveti güzeldir hiç konuşmamanın/
seni sevmek istiyorum
bir yangından geriye kalan ateşin soyuyla/
seninle büyümek istiyorum
ininde iniltinin dilini öğrenerek/
yanında uyumak istiyorum
bir ben,
bir sen,
yolculuğa hazır iki kehribar zamanda.

bizi itiverir k. İskender. Devrimciye ilişkin izlenç açısı, aynı zamanda şu herkesin olan eylemler dünyasıyla İdealar âlemi arasında korunan mesafenin haklı görülmesine de bizi getirir; eyleme sevk eden yararlılığımız ruhani akıl'ca baştan doyurulduğundan, dünya da bir dönme dolaba dönüp imgesel izlencin haz nesnesi olup çıkmakta, bizi eylemin yararsızlığına kandırmaktadır. Oysaki Sabahattin Ali'den Nâzım'a, Süreya'dan Altıok'a biz, yazının evrensel sorumluluğa çağırıldığına inanıyorduk.

Bize kalırsa, Cumhuriyet Tarihi şiirini, tıpkı felsefeye özgü bir tarzla üç döneme ayırmak gerek: Nâzım Dönemi, Süreya Dönemi, Mungan Dönemi. Murathan Mungan, sağcı idealist şiirin özgülleştiği bir başlangıç ve doruk noktasıdır; açtığı kanaldan giren k. İskender prototipi ve diğerlerindeyse durum alçı kalıbı, bir paradigmadır; felsefesi bakımından yazıla gelen bir İdeal Şiir söz konusudur.

KAPI

bitmişti geceyle işin. sarhoş bir bekçi gibi.
açılmıyordu aradığın kapı. az önce ceketini
düşürdün. gördüm. kimliğini, adresini,
karalı bir kâğıdı... bir şiire başlamak için
değişen sesini. bir kadını sevmek için
çalıştığın saati, dönüp dönüp baktığın
arkadaşlarını. kendini kapalı bulacağın
kapıları.

sokak... sokak...sokaklar...

sonra yine gördüm. sana benzeyen bir
kapıda bulduğum üzüntüyü. dövülmüş bir
geceye yığılmış sesini. alıp götüremediğin
bir ceket gibi seni.

koştum uzakla
sarhoştum, düştüm o geceden. baktım
dünya bir kapıda toplanmış anahtar.

bir acı şarkı gibi seni söylüyordu herkes
kapıda: niye öldün doğan?

BİR KOŞU İÇİNDE

Çürüyen yerlerimi hayat sandım
Sarıldım kollarıma delice
Bir koşu güneşin ardından
Nereye vardı duvarların terlemesi
Baktım

Geceyi üstüme giydirmeyin
Uykusunu evlerin
Bir düşe kaçmak istiyorum
Öğret bana yürümeyi
Taşta, demirde ve insanda

Sonra al benden bu tuhafılığı
Yalnız ve uyuşmuş zamanın
Çizgilerini

İslanan yerlerimi utanç sandım
Sarındım ağaca ve buluta
Bir koşu toprağın içinden
Nereye vardı bu çürümek telaşı
Anladım...

Bu İdeal bilinç ve a priori izlenç, kendi üstünlüğünü doğrulamak üzere insan etkinliğini dışlamakla dünyaya bir göz pencereden bakmayı seçmiş bir özneliktir; yaşamı kendi dilinin dar kalıplarına girmeye zorlaması ve toplumsal praxisle arasında, Tanrı'yla kul arasındaki mesafeyi koymuş olması, hem nesnellığı yadsımasının hem de bunun sonucu olarak şiir olmayışının kanıtıdır. Bu yüzden şair, bugün düştüğü bunalımda, diyalektiğine ters yönde akmaya zorladığı tarihle toplum tarafından suyla tavan arasında kendini üstte tutmaya çalışan bir baş gibi yükselen özneliğiyle sıkıştırılmıştır. Bu ise, iktidarla yaşadığı çatışmanın, gerçekte eylemle olan çatışması olduğunun yalın bir görünümüdür.

CİNNET ADASI

Sahte bir zaman örgüleniyor
Cinnetin damağında hayat
Alışverişin diline bağlanıyor gelecek
Meselesiz şairler içeriksiz şiirler
Uçup gidiyor imge hayâ algısızlığında

İmdi, bir koşuşturma bu çağ
Hız ideolojisinde kalp, unut ve unut
Dur ve dur, sus ve sus, tüket ve tüket
Dilin kemiği de yok nasılsa
Pul halinde dönsün boşlukta

Yılankavi tüm haller, dön baba dön
Gelip yaslanıyor duvarlarımıza
Esrimerdir denilen duyguda esriyip duruyor
Ev şehir ülke ve dünya
Bir varmıştan yokmuşa uzanıyor bellek

Kan deryasında yüzüyoruz doğudan batıya
Durmadan ötekileştiren devlet ve zor
Kampanasını çalıyor çağırıyor şovenizm
El ele çılgın bir tufan
Kardeşten kin çıkararak akıl tutulması

Çınlayan ses boğan uğultu yutan toz arsız sızı
Kimdir sorduğunuz ve kimedir bunca soru...

Serap Aslı ARAKLI

İKLİMLER ATLASI

J'ye

içimi içime yaslasam kocaman boşluk
sesin yüreğime dökülen nehir
perdeni aç bu şiir sana anlatacak

olduğun yerde bırak bana gözlerimden başla

zehir kanımda yürüyor set çekilmiş zamana
beni gölgeme çağırarak sessiz uğultu
ilahi kudret yaralı gezegen

olduğun yerde bırak bana iliklerimden başla

içimdeki yangında ıslanıyor kıvılcım
bacası tütüyor sevilecek yerlerimin
bulutlar bana yalan gökleri anlatıyor

olduğu yerde bırak bana göğümünden başla

daha tene varmadan açılıyor yaralar
kime kapını açsan ardından aşıkane hatıralar
yüzümün bir yanı cennet kalp yanımda cehennem

sevgilim bana bıraktığın yerden başla

Gebze, 19.08.2009

İSTERSEM GÜLÜYORUM

Eskiden düşer düşer bir meyve gibi ağlardım sapımdan
ağlardım
şimdi yine düşüp düşüp bir meyve gibi ağlıyorum
ama istersem bir ağaç gibi de ağlayabilirim artık
ağlayabilirim bir ağaç gibi her tarafımla

yeşil incir gibiydim yeşil incir gibiyim gibi de olacağım
yeşil incir başka bir şarkı söyler

incirin dalı incirlerin ağacı da olurum
incirin düştüğü dal belki bir ağıt yakar

sadece dallar değil
düşen incir de ağlar
aynı zaman
aynı su
aynı süt
aynı dünya
ama başka bir sesle

ben yokuştan inerken
kadınlar halı yıkar
sular uğurlar beni özellikle temmuz'da
dalına ağır gelir incir erik ve elma
varlana yu varlana beni takip ederler
ben yokuştan inerken incir erik ve elma

elmanın içinde köpekler havlar
kaktüslerdeki ve ırmaklardaki sular buluştuğunda caz başlar
incir yuvarlanırken aksar
kesik kesik çalar cepte telefonu
göz yaşlarıyla yandığında kanayan yaralarımız
sular sularla buluştuğunda caz başlar
bu yüzden havlar köpekler
bu yüzden çalar bütün telefonlar

yokuş aşağı yuvarlanan çürük kurtlu bir elmanın içindeki
sular gibi yavaş yavaş tüketerek kendimi
böyle bir caz söylüyorum
horoz ibikleri gibi
çirkin sülünler gibi

elma elma neşelenip bu dünyadan geçmeyi

yaralana yaralana yuvarlanan o elma
yaralana yaralana neşesini buluyor
yaralana yaralana unuttuğu suyunu

elmanın içindeki su tazeleyip elmanın hafızasını unuttuğu
kendisini ve dönüyor bütün suların cahilce toplandıkları
yere

cahilce toplanılan o yerde
ne hav hav ne miyav ne telefon
su oldum
suları bekliyorum

eskiden düşer düşer bir meyve gibi ağlardım
şimdi ağlamak oldum
istersem gülüyorum

KULAĞIMA KÜPEDİR

*“O’lum kafakâğıdı pek sormuyorlar.
Mangırın var mı? Mangırın!
Trenle iki
dolmuşla bir saat
Cumartesiye kaçak mı?”*

Sıra arkadaşım;
Kocakafa Erdal zıplatinca kamışımı,
okşadım pantolon cebinden:
“Sabırlı ol yavrum.”

Artık sabahları bal-kaymak;
akşam cezerye-muz,
haydi, haydi
Mersin’e! Mersin’e!

Cumadan çektim ütümü;
yürek çarpıntıyla
zor ettim sabahı.

Kravat iğnem;
briyantınli saçım,
sinekkaydı sakalım.
Mersin İstasyonu’ndan;
Balık Pazarı’ndaki Yaşar’ın yerine.
Garsona göre barbun iyi gidermiş:
“Bir duble aslansütüyle.”

Giriş kapısında;
penceresi cam değil tahta,
bir kulübe.
İçinde polis abi, dışında bekçi amca;
dudaklarındaki gülümsemeye geç diyorlar,
gençliğimize.

Çıkmaz sokakta;
iki sıralı,
önleri kalabalık evler.
İçlerinden bir ses:
“Haftayım beyler haftayım!..”

Arkadan itince biri içerde buldum kendimi;
göz göze geldiğim kadın, yapışiverdi elime,
sürüklenircesine çıktım merdiveni.

Odada;
karyola, önünde küçük bir halı;
nasılsa sığmış bir koltuk,
duvara dayalı masa
üstünde su dolu, musluklu teneke
önünde emaye leğen.
Baş aynası üstünde asılı;
temizlenme uyarısı.

Sesi bozuyor durağan havayı:
“İlk mi?”
Başımı evet anlamında eğiyorum.

. /..

KİMİ HAYATLAR KAYITLI KAYIPLARDIR

1.

yazık, günah ve ayıp
içimizde hep bir şeyler kayıp

kimi adamlar kimi kadınları düşünürken
kararmış masalarında meyhanelerin
kimi kadınlar kimi adamların kollarındaydı

kimi adamlar kimi kadınları düşünerek öldüler
kimi kadınlar kimi adamları düşünerek yaşadılar

giden bir hayat kayıptı, gelecek olansa ayıp
gidenlere tutunarak yaşadı kimi kadınlar

2.

meyhanelerde beyaz örtülü masalar
masalarda kimi kadınlar
kimi erkekleri düşünürler
arada bir dudaklarını ıslatırlar
kadehler birer aynaya dönüşür zamanla
kaybolurken içinde kederli bakışları
kimi kadınları düşünürler
bir zamanlar başka kadınlar olduklarını kendilerinin
başka kadınlar da acaba
başka olacaklar mıydı bir gün
her ihtimal bir nefret
bir teselliydi böyle gecelerde
böyle gecelerde yankılanır eski bir şarkı

‘bir ihtimal daha var’, o da yaşamak

Dokunmuş olacak ki utancım
sevecen
elimden çekiyor yatağına.
Bedenlerimiz köpürdükçe;
lavanta mı,
hanımeli mi,
kokuttu ortalığı.

Bir volkan püskürmesiydi belki.
Ne kadar sürdü anımsamıyorum
dindikten sonra sarsıntı,
söyledikleri küpedir kulağıma:

*“Acele yok! Takım oyununda
Yay! Yayığı artan tempoyla
çözülün altındaki buzdağı
Tereyağını sabırla ayır süttten”*

POETİKA / POLEMİKA

Cihan OĞUZ

Yaşlı şaire mektup

. Ey şair! Biliyorum; şimdi “*Sen de nereden çıktın?!*” diye feveran edeceksin. Onu göze alarak kaleme alıyorum zaten bu satırları. Amacım seni huzursuz etmek, âlemin gözünde yerin dibine batırmak değil. Çünkü, tahmin ediyorum ki, senin yediğin herzelerin bin katını becerenler var şua dünyasında. O yüzden de utanacak bir ortamda olmadığımı bil, içini ferah tut. Zaten birbirinizi tuta tuta geldiğiniz şu 21. yüzyıl ekseninde, farzet ki *miskin* bir şair/eleştirmen, hazır ortalığı da boş bulmuşken sana ve tayfana kafa-kol girişmek üzeredir!

90’lı yıllardan sonra -malum- dünya düzeni değişti. Sosyalist ülkeler tek tek yıkıldı. Kapitalizm bayram yaptı. Bizler, yani şair takımı, sanatçılar, kendimizi o fırtınadan en az hasarla kurtarmayı başardık. Ama hayatın bazı noktalarını hâlâ açıkta bırakmanın yanlışını taşıyoruz. Sen, ey yaşlı şair, o fırtınayı atlatayım derken kanatlarını çitlerde bıraktın. Dönüp özeleştiri yapmadın. Kılını bile oynatmadın o yenedünya düzeni kendi egemenliğini sinsice senin ideolojine zerk ederken. Ne miydi o zehir? Elbette rekabet, yarış, sınır tanımama... Sakın yanlış anlama; ben de değişimden yanayım, durağanlığa karşıyım. Ama sen, egemen ideolojinin sana dayattığı o yörüngeye çok kolay düştün. O yeme çok çabuk takıldın. Ödüller, yarışmalar, jüri üyelikleri, şairlerin kafasını birbirine tokuşturma seansları sana çok *özel* ve *güzel* göründü. Hiç istifini bozmadın. Ara sıra benim gibi arı kovanına çomak sokmak isteyen iblislere de, yüzüne tükürük geldikçe içinden “*Yarabbi şükür!*” diyerek haddini bir güzel bildirdin.

2007’de Kültür Bakanlığı Kültür Sanat Büyük Ödülü’ne değer görüldüğü halde, ödül töreni istemeyen, plaketin adresine gönderilmesini rica eden ve ödül parasını da bakanlığın tasarrufuna bırakan Sezai Karakoç kadar bile olamadın. Küresel sermaye, hiç ummadığı halde seni bir güzel dize getirdi. Kendi ideolojisinin oyuncuğu yaptı. Farkına bile varmadın. Dahası, hiç utanıp sıkılmadan bir de aldığın ödülleri savunmaya kalktın. Ödül karşılarına bıyık altından güldün. Seni karagöz-hacivat gibi oynattıkları halde, eleştiri yöneltenlere kukla muamelesi yaptın.

Edebiyatın sadece güzel dizeler yaratmak değil, aynı zamanda bir duruş, tavır olduğunu unuttun. Herkes güzel dize yazabilirdi; ama düzenin sana dayattığı kurumlara karşı çıkmak *delilikti*. Sen en *akıllı* şekilde davranmayı yeğledin. Üstelik o çıkmaz yolda kazandığına dair bahse bile girebilirdin. Gözün öylesine körleşmişti.

Şimdi hayatının sonbaharındasın. Elbette çok yaşamalı, aslında nasıl yenildiğini görmelisin. Ama ondan önce bir şansın daha var: Gel, genç kardeşini dinle; üstelik ben tek başıma da değilim, arkadan öyle sağlam bir kuşak geliyor ki, onun gadrine uğramak göze alınabilecek bir seçenek değil. Edebiyat hayatının ister sonunda ol, ister ortasını çoktan geçmiş; mertçe çıkıp, “*Evet, ben yanlış yaptım. Geçmişimde aldığım tüm ödülleri reddediyorum*” diye pişmanlık beyanında bulun. Hiç değilse senden sonrakilere örnek ol. Onlar da yarışma sevdasından, yanındaki şairlere omuz atma gafletinden sıyrılsın. Dürüst olsun. Edebiyatın ve şiirin, öteki şairleri tırmalamak değil, güzellikleri paylaşmak olduğu gerçeğini fark etsin.

Elin kalem tutarken, henüz hafızan yerindeyken, bin yıllık şiir geleneğine cerahat gibi yapışan o yoz patikalardan vazgeç.

Senin yolun, dünyayı toz bulutu haline getirip, “*Ayakta kalan kalır, kalamayan düşer*” ideolojisine su taşımak

olmamalı. Sen şairsin. Kalben üstünsün. O payeyi kurda kuşa yem etme.

Daha yaşarken ölme. Ne olur.

Pardon!

. Şairler kendilerini çok kurnaz mı sanıyorlar, yoksa genç yaşta bunadılar mı? Ali Hikmet Yavuz, hiç utanmadan sıkılmadan, “*Dolendo ve Blum*” adlı şiirini Aralık 2009’da hem *Varlık*’ta hem *Sincan İstasyonu*’nda yayımlamış!

Pes...

Sağa sola gönderecek çok şiirleri var da ondan mı şaşırıyorlar, yoksa birden çok dergide aynı şiirle görünmenin bizim henüz keşfedemediğimiz bir albenisi mi var?

Ali Hikmet’in babası da şairdir; usul erkân bilmesi gerekmez mi?

Dergiler

. *Sincan İstasyonu*’nda Cengiz Kılçer’in şu dizeleri müthiş:

“Geçmeyecek biliyorum hangi otogarda beklesem

[geçmeyecek o otobüs

Gerisin geri döneceğim oyundan eve çağrılmış

[çocukların hüznüyle

Ölü bir atı kamçılar gibi”

Varlık’ta yayımlanan Çağdaş Çetinkaya’nın “Çocukların Geleceği Ayakkabı Bağcıklarına Emanet” adlı olağanüstü şiirine şapka çıkarıyorum! Tamamını dergide okuyarak tatabilirsiniz; benden sadece küçük bir buket:

“MERHABA

BENİM ADIM MARYgarip,

kimsesiz ve yuvasız kalmış bir mürekkep kutusuna

[sahip ultimatom kalemiyim

beni seven yesterday’s man’ler tercih sıralarını

[kullanırken bu tarzda veto ediyorlar

dün bakanlar kurulundan geçmeme rağmen uluslararası

[maaş dengesizliği eğrisini çizemedim

bu yüzden halka karşı muhafazakâr iletişim desteği

[verme departmanına ilk sırada almadılar

önce bana rum ve ermeni lobilerine yakınlığımla

[tanınmak isteyip istemediğimi sordular

şimdi parlamentodaki varlığımın maksimum olması için

[yeni bir işçi önlüğü diktiriyorlar”

Yasakmeyve’nin Kasım-Aralık 2009 sayısında Türkân Yeşilyurt’un Ahmet Telli ile yaptığı güzel bir söyleşi var. Telli’nin “*Son Ubih*” şiirinin finali çok güzel:

“Uzak, çok uzak anılar bunlar

Ve şimdi rüyasına giriyor sık sık

Kabuk dökmekte olan bir ağacın”

Dergide Akif Kurtuluş’tan da iki şiir var. “E-90 Sapağında” adlı şiirdeki “*bu yaşta ihlal edecek bir kural arıyor insan / bu yolda kimse birbirini yalnız bulmuyor / kimse birbirinin yarasında mola vermiyor*” dizeleri çarpıcı.

Yasakmeyve’nin eki olarak yayımlanan Altay Öktem’in *Karakalem* dergisinde ise birbirinden ilginç şiirler var. Nurhak Kaya’nın “İ l a h i C e m a l Y a h u” şiiri, avangart tarza güzel bir örnek:

“ah sağ elimde tuttuğum o çelik muşta ve bir o kadar da

[titiriyor soluğum

iyisi mi gece oldu tabutları ört, çocuklar bana yürüyor

[ben gülüyorum...

Rabbim çok küçükken öldü

beni Kur sonra An beni.”

ŞEYTANCA

Neden eğileyim ki sana
Neden sana karşı yapabileceğim
En iyi hünerlerimi göstermeden
Bir kenara çekilmek ve üstelik
Ne için, beni korkutabildiğine
İnandırabilmek için, ne zavallılık
İnsanoğlu en güçlü anında bile
Ve sağlıklı ve iyi zamanında bile
Beklemek ve eğilmeye mecbur bir hayvan
Şeklinde kodlanmış, türetilmiş ve ölgün

Kenan Yücel'in "Küstüm Çiçeği" de özgün eğretilmeleriyle dikkat çekiyor:

"Amuda kalkan suskun mezar taşları. Çirkin mezar kazıcıları, kazma kürekle yaralanan narin teni toprağın. Dar tabutun uzun çığlığı. Vızıltıyla uçan bir sinek kara. Cüppeli imam eli ibrikli deli. Dudaklarda arapsaçı bir dua! Karasinek gibi yüzleri tek tek dolaşan, karasinek gibi durmadan kovalanan: ölüm."

Yaşar Karakoç'un "Hayatınız kimliği belirsiz bir Tanrı tarafından hack'lenmiş" dizesi de güzel bir gönderme.

Hürriyet Gösteri'nin Sonbahar 2009 (Eylül-Ekim-Kasım) sayısında Osman Hakan A.'nın "Geceleyin Yürümek" şiirinin üçüncü bölümü heyecan verici:

"Gece fitne gece ateş gece kan nar
Sabah serap sabah su sabah boran kar

Gece sensiz kurur dudaklarım
Sabah içimde camdan sesler kırılır

Gece aşklar vurur karaya
Sabah dökülür tenim toprağa

Gece camda gözyaşı sabah can isli neyleyim

Zaman bende, ben zamana gideyim"

Aşk ve şiir

. "Eski bir yâre" derdi eskiler. Çok üzerinde durmazlardı. Hayat tufan misali, koydu mu önüne götürürdü. Şair işte o tufanın ortasında ne yakalasa kâr. Kendinden uzaklaşan veya koptu mu bir daha tutulamayan.

Unutur mu? Mecburen. Unutmalı.

Ya bir daha hatırlarsa? Çok zor. İçine atmalı şarkıları.

Şair, elbette etten kemikten bir varlık. Ama sabrı her şeye bedel.

Yoksa onca aşkın yükünü kim kaldırabilir? Hangi cesaret?

Kalbimi çizen dizeler

. "Sen yine çocuk ol bu sabah / o beyaz at gelsin boynunda uyu" (Ahmet Hamit Yıldız, "Kırık Bir Aşk İçin Ninni", *Kitaplık* dergisi, Aralık 2009)

ECZA

göz alıştıka eşyaya karanlığı seçer
çeker tetiği kendini ölümle avutur avcı
hayatı ölümle unuttur hayatı gürültüyle
gökyüzüne çarpan kuşların tüyü
duyulur

yer ki iki yüzlüdür gündüz ve gece
tanrısı bekler içinde yürek yerine
çarpan bir tanrı utanmaktan yapılmı
eswab ile örterken dünya edep yerlerini
söylenmez en edepsiz yeri tetikteki elleridir

zaman eski cambaz olsa da şaşar
aşağıda nasıl durakaldığına ipsiz
kalabalığım
kalbine her kim kible ayarlar
yıkadığı ölüden ağır ölü
sulara değdikçe daha kirlidir

su bir de dağılmayı sever
toprak dağ olmayı uzak
bir kapıya sıkışan insan
- yine başka bir duvara açılan kapıya -
tanrının yaralı serçe parmağıdır

her gün geçen
kahverengi bir rengeyiği sürüsü alır
aklin ağrımayışını
üzerimizden

ve denir ki sonsuz uzayan cezadır
iyi olmayan yaraya sürdüğü ecza
yer: yüzünden düşen bin parçayken tanrının

ÇOK KATLILIK SORUNU

Kalbinden düşeni sakla
Kumaşın duruşu gibi giydirilmiş
Bir uzaklıkla bakayım aslına
Sapını kendiyile karartan
Yüzüme nasıl yerleştiyse öyle
Kalsın sakalım. Ölüm!
Dişlenip bırakılmış eriğin seslendiği mine.
Kim çürür bırakılmadan?
Şehir bir kurmacayken,
Suyun ormanı çevirdiği,
Yalnızlıktan
Kim döner aslına?

Kalbinden düşeni sakla
Kalkıp gidenin yüzünden
Düşmüş bir toz yumağı çığlığı
Denizde sektirdiğim çakıl kadar
Dibe çökmeden
Sapını kendiyile karartan
Yüzüme nasıl yerleştiyse öyle
Akşam olacak
Gün gibi değişeceğim ben de.

“BENİM POLEMİK YAZILARIM” – III

Sina AKYOL

Akatalpa'nın Nisan 2009'da yayımlanan 112. sayısındaki yazımda, o yazının son bölümünde 1979-80'e gitmişim. Demişim ki: “Ankara’da yaşıyordum; *Türkiye Yazıları* adlı bir dergi çıkıyordu o yılların Ankara’sında, önemli bir dergiydi. TRT’de çalışıyordum, Oğuzhan Akay yan oda arkadaşım; şiirler yazdığımız için olsa gerek, pek sevmiştik birbirimizi, iyi ahbab olmuştuk.

Günlerden bir gün ‘mutlu’ haberi verdi: Gencecik şair, *Türkiye Yazıları*’nın çalışma grubuna seçilmişti. ‘Fırsattan istifade’, üç-beş şiir verdim Oğuzhan’a, ‘Al bu şiirleri, dergiye götür’ dedim. Aldı götürdü, satmadan getirdi. ‘Çalışma grubu senin şiirleri okudu, Ülkü Ulumak etkisi buldu ve yayımlanamayacağı kararına vardı.’

Şaşırdım. Ülkü Ulurmak’ın yalnızca bir kitabı vardı; *Küçük Şeyler...* O tek kitabıyla beni, ben farkına varmadan etkileyen şairi okumaya başladım. Hiçbir etkilenme göremedim. Oğuzhan’a niye şaşırayım ki -yalnızca bir elçiydi o- *Türkiye Yazıları*’nın çalışma grubu kararına şaşırdım.”

Evet, böyle demişim. Bazı sözcükleri çift, bazı sözcükleri ise tek tırnak (bu yazıda önceki yazımdan alıntı yaptığım için çift tırnakları da tek tırnağa dönüştürmek zorunda kaldım) çift aldığıma bakılırsa belirli bir üslup kurmaya da özen göstermişim. O özenli üslubumla şunları da eklemişim: “20 küsur yıl sonrasıydı; ‘Kabasakal Gültekin’ İzmir’e gelmiş, evimize konuk olmuştu. Elbet eskileri ve Ankara’yı dahil ettiğimiz sohbetin bir vaktinde bunları anlattım Gültekin’e. Çok şaşırıldı. ‘Ben çalışma grubuna daha yeni girmiştim; senin şiirlerinin *Türkiye Yazıları*’nın çalışma grubunda okunduğunu hiç hatırlamıyorum, okunsaydı hatırlardım, çünkü biliyordum seni’ demez mi?”

Sakin yanlış anlaşılmasın, Oğuzhan Akay’la çok güzel bir dostluğumuz vardır. İlerledik, epeyi yaşımıza geldik. Onu son ziyaretimde mükemmelen ağırladı beni. Ben de yıllar sonra onunla yeniden birlikte olduğum için pek sevdim, evinde kaldığım gece, değerli eşinin doğumu çok yakındı, son kitabım da yanımdaydı, neredeyse yola çıkmış olan kızlarım imzalamışım.

‘Satır arası’ hiçbir şey demiyorum yani. Bütün namusumla belirtirim ki ‘satır arası’ hiçbir şey demiyorum.”

Bu son iki cümleyi peş peşe niye mi böyle kurdum? Değerli arkadaşım, dostum Oğuzhan Akay aman yanlış anlamasın, aman alınmasın diye...

Oğuzhan benim yazıyı okuması demek ki, bir e-posta gönderdi bana. Gönderdiği e-postayı okuduğumda anladım ki, “Madem *Türkiye Yazıları*’nın çalışma grubuna dahil oldun, benim gibi sosyal bir adama kolaylık göster, al şu şiirleri, *Türkiye Yazıları*’na gönder lütfen” içerikli ricamı ve o rica üzerine şiirleri alıp *Türkiye Yazıları*’na götürdüğünü hatırlayamıyor Oğuzhan. Doğaldır, onca yıl geçmiş, hatırlayamayabilir.

Bana gönderdiği e-postada şöyle diyordu Oğuzhan: “Sina Akyol’un şiirlerini kim Ülkü Ulurmak’ın şiirlerine benzetti de olmaz dedi bilmiyorum. O dönemde böyle bir karşılaştırma yapacak bir başka genç şair olabilir miydi gruptan? Varsa da zaten herkesin söz ve seçme hakkı eşit olduğundan red söz konusu olamazdı. Demek ki ancak kendimize geçiyordu hükmümüz. Öte yandan babalardan biri vardysa, yani Sina’nın anlattığı olay daha önce olduysa künyede isimler yazıyordu o dönemde. Ragıp Gelencik, Demir Özlü, Vecihi Timuroğlu, Ahmet Say gibi... Acaba ben verdiğim de yukardan bir yerden mi dönmüştü şiirler.”

Oğuzhan’ın bana gönderdiği e-postada şu satırlar da vardı: “Gültekin’in Sina’nın şiirlerinin okunduğunu hatırlamaması da doğaldı, yazı grubunda. Çünkü böyle bir şey hiç olmadı.”

Anladığım kadarıyla şunları söylüyor Oğuzhan: Sina’nın bana verdiğini ve benim *Türkiye Yazıları*’na götürdüğümü söylediği (benim ise götürdüğümü hatırlamadığım) şiirleri, benim de üyesi olduğum çalışma grubunda okunmadı hiç. Ola ki ‘baba’lardan birine gitmiş bir benim götürdüğüm şiirler, öyle olduysa eğer, oradan dönmüştür.

Mümkündür, öyle de olabilir.

Oğuzhan’dan aldığım e-posta üzerine, birkaç gün sonra telefonla aradım kendisini. Bana gönderdiği e-posta metnini *Akatalpa*’ya göndermesini önerdim. Ne var ki nihayet tatile çıkabildiğini, o günler itibarıyla internet ortamının tümüyle dışında olduğunu söyledi Oğuzhan ve ekledi: “Yahu mümkünse sen gönder benim yerime.” Peki dedim. Oğuzhan’ın e-postası kendisi yerine benim tarafımdan gönderildi *Akatalpa*’ya ve bir süre sonra da yayımlandı. Demek istiyorum ki, beni *doğrulamayan* (abç, S.A.) kimi bilgilerin *Akatalpa*’ya ulaşmasında hiçbir sakınca görmedim, tersine o bilgilerin dergiye gönderilmesini önerdim, mümkün olamayacağını öğrenince de, beni *doğrulamayan* bilgileri ben ulaştırdım dergiye, bilmem anlatabildim mi Gültekin Emre?

Belirtmeliyim; Oğuzhan’ın, tarafımdan *Akatalpa*’ya ulaştırılan e-postasındaki “Gültekin’in Sina’nın şiirlerinin okunduğunu hatırlamaması da doğaldı, yazı grubunda. Çünkü böyle bir şey hiç olmadı.” ifadesi beni hiç rahatsız etmedi.

Derken, *Akatalpa*’nın Ekim 2009’da çıkan 118. sayısında, Gültekin Emre’nin “Çıplaklık ve Şiir” başlıklı bir yazısı yayımlandı. Yazısının sonunda başka bir konuya geçip bana cevap vermiş. “Sina Akyol’a Yanıt: ‘Satır Arası’” başlıklı bu cevabı “sevgili Sina” diye bitiyor ama, şu fevkalade ağır cümleleri de içeriyor:

* "Bizi suçlamaya çalışıyor ya bunca yıl sonra, helal olsun ona!"

* "Şiirlerini yayımlaması için bir torpile mi gereksiniyordu da olmadı, bunu da anlayamadım."

* "Yazko'ya da Vecdi Sayar sayesinde girmiş, torpilli yani. Bunda övünülecek bir yan yok bence."

Yukarıda sıraladığım ‘ağır cümleler’; insanın dost bildiği, çünkü şahiden çok sevdiği, yahu hayli özlediği, günün birinde görüşüp kucaklaşmak için -deyim yerindeyse- neredeyse can attığı bir arkadaşının kaleminden çıkıyorsa, hayatımız ne hallere gelmiş meğer diye, durup bir ince düşünmek gerekir.

Evet, yukarıda sıraladığım bu cümleler kaldıramayacağım kadar ‘ağır’ geldi bana. Bu ağır cümlelerin yanıt hakkı doğurduğunu düşünüyorum.

Dedektif uyanıklığıyla Oğuzhan’ın e-postasındaki “hiç olmadı” sözcüklerinden yola çıkarak demiş ki Gültekin: “Oğuzhan ‘çünkü böyle bir şey hiç olmadı’ diyor ya, gerçekten olmadı. Bu yazın Ayvalık’ta Veysel’e (Çolak) ve Ahmet’e (Telli) de sordum Sina’dan *Türkiye Yazıları* yazı kuruluna şiirin gelip gelmediğini. Onlar da anımsayamadılar. Ama ben bir şey anımsadım Sina’nın yazısından çıkarak. ‘20 küsur yıl sonrasıydı; Kabasakal Gültekin İzmir’e gelmiş, evimize konuk olmuştu’ diyor ya, bu hiç olmadı işte. Evet, ‘20 küsur yıl’ önce İzmir’e gitmişim ama Sina’da kalmadım. Mehmet H. Doğan, Sina ve ben bir meyhanede içtik bir akşam. Bunu çok iyi anımsıyorum. Sonra aynı yöne gittik Sina’yla ama ben başka bir yerde, bir tanıdığımda kadım. Onlarda kalmadım. Burada bir bellek yanlışlığı var.”

Kendimi doğrulamak için eşime sordum; “Gültekin bize gelmişti, değil mi?” dedim. “Hayır, ben Gültekin’in adını duyarım hep, kendisiyle hiç karşılaşmadık” dedi. “Demek senin İzmir dışında olduğun bir günde gelmişti Gültekin.” diye sürdürdüm konuşmayı.

Olabilir, bu ısrarımda da yanılıyor olabilirim, ne de olsa onca yıl geçmiş, ne önemi var?

Devam edelim; diyor ki *Akatalpa*’nın Ekim 2009’da yayımlanan 118. sayısında Gültekin: “Sina, *Türkiye Yazıları*’ndaki şair arkadaşlar benim şiirlerimi yayımlamak istemediler mi demek istiyor acaba? Bir kasıt mı arıyor diye düşünüyorum. Neden kasıt olsun ki? *Türkiye Yazıları* kasıt güden bir dergi değildi, Ahmet Say ve bizler hiç de öyle değildik, herkese açtık. Sina’nın neyin peşinde olduğunu bir türlü *anlayamadım* (abç, S.A.). Bizi suçlamaya çalışıyor ya bunca yıl sonra, helal olsun ona! Şiirlerini yayımlaması için bir torpile mi gereksiniyordu da olmadı, bunu da anlayamadım.”

Sina neyin peşinde, söyleyeyim Gültekin; söyleyeyim ama, bilmem ki anlayabilecek misin?

Bir süredir ‘anı’ değeri taşıdığını düşündüğüm paragrafları ya da bölümleri de içeren yazılar yazıp yayımlıyorum. Belirli bir

Turgut BAYGIN

GECİKMİŞ GİBİ YÜRÜME

günlerini düşürüyorlar eve dönüşlerde
elleme, yaşanmış sayılıyor sonra

televizyonları vardı, kitapları yoktu
bakarak eksildiler, okuma-yazmaları vardı

aynayı kırdın, yüzünden öğrendiğin yeterdi
dağınık bir resimdi, zoraki güldün

gidenler baktığını da götürüyor, azalıyor sokaklar
dün burada bir pencere vardı, şuradan sen geçiyordun

gecikmiş gibi yürüme, annen öldü
perdeleri de aldı, öyle öldü

Tolga ÖZEN

SERÇELER

dalları doldurmuşlar yağmurdan sonra
ne kadarlarsa üşüşmüşken kuytulara

sizler bir duraklamasınız şimdi
çayda ve sigarada dinlenen çalışanda.

kabul eder misin anlayışlı ağaç
gün boyu yağın şey durulunca

serçelerce ürkek, telaşlı bir uykusuz
ellerini ve kalbini iliştirse yapraklara.

Alper T. İNCE

AŞİKÂR YAZGI

Eskir bir damar bulup
Sızıyorum çatlaklarından
İlerliyorum umarsızlığına.
Bir kör dövüş bu
Kördüğüm tenlerimizde
Suskun bellek kundağı

Aşikâr yazgı!
Tohuma kaçtı bilgeliğin
Ayartılmış pervaneler gibi
Yalnızca döndüğü yönü besledi

Dingin güzelliğin sindi yüzüme
Parmak izin sıvandı belleğimden
Kırdı kalemi hâkim:
Kalıp yargılamak isterdim
Susup acımak, ah vakit dar

Bir odayım artık
Ölüsünden sonra içine girilmeyen

yaşa geldiğim için böyle yapıyorum. Nice zaman önce yaşanmış, ama yalnızca benim bildiğimi düşündüğüm olaylardan/durumlardan hep birlikte haberimiz olsun diye böyle yapıyorum. Dahası, 'kendime batırmak'tan oldum olası hoşlanan tabiatımla, o zamanlardaki 'gencelik ben'le bir güzel dalgamı geçme imkânına nihayet kavuştuğumu düşündüğüm için de böyle yapıyorum. Özellikle 'kendime batırmalarımla' ilgili olarak; bunları yirmi yıl ya da on yıl kadar önce yazamazdım, belki de az biraz kompleksli bir adamdım o sıralar, ama bakın işte, 'şekilde de görüldüğü üzere', hiçbir kompleksim kalmamış, değil mi.. demek için belki de... Bu arada, ben bunları ederken, oh ne güzel, o yıllardan adlarını andığım ve 'birlikte büyüdüğümüz' sevgili ve kıymetli arkadaşlarımla, üstelik de bu yaşımızda, bir güzel gülüşüp eğleniriz diye böyle yapıyorum.

Evet, Sina yalnızca bunun/bunların peşinde. Ama, anlayana!

Oğuzhan Akay'dan rica ettiğim "torpil" ise, özellikle tekrar ediyorum, "benim gibi asosyal bir adamı uğraştırma, madem yazı grubu üyesi olmuşsun, lütfen al şu şiirleri, yazı grubunun öbür üyelerine sun"dan ibaretti. Bundan ibaretti ama, bu da anlayana!

Akatalpa'nın Nisan 2009'da yayımlanan 112. sayısındaki yazıma döneyim. Demişim ki: "Altı yıllık aradan sonra (1973-79 arasında şiir yazmadım, dolayısıyla yayımlamadım, S.A.), şiirlerimi yayımlatmakta büyük zorluklar yaşıyordum. Yazko Edebiyat'a gönderiyordum, bir türlü yayımlanıyordu Memet Fuat.

Ey bu satırları okuyanlar, söz buraya gelmişken anlatmamak hiç olmaz: Sinan, (Çetin)"N'apıyorsun, neler yazıyorsun şu sıralar?" diye sordu bana. Son yazdığım şiirlerden biri olmalıydı ve çantamdaydı demek ki, çıkartıp vermiştim. Sonradan öğrendiklerimdir: (abç, S.A.) Günün birinde Vecdi Sayar uğramış Sinan'a. Benim şiiri görmüş.. ya da Sinan Vecdi'ye göstermiş şiiri. Ne bileyim, belki de şöyle demiştir Sinan: "N'apabilirsin?"

Vecdi Sayar o şiiri Memet Fuat'a götürmüş. Altı yıllık aradan sonra yayımlanan ilk şiirimdi, 'Yol Şiirleri'. Oysa aynı şiiri epeyi zaman önce ben de göndermiştim Memet Fuat'a. Yayımlamamıştı.

Belirtmeliyim, sonrasında Memet Fuat'ın yönetimindeki Yazko Edebiyat'ta var ettim, ben beni."

Gültekin'in yanıtına bir kez daha dönmenin vaktidir. Yazdıklarımın içerdiği ironiyi kavrayamayan, yazdıklarımı tümüyle tersinden okuyan Gültekin, şu talihsiz cümleleri kurmuş: "Yazko'ya da Vecdi Sayar sayesinde girmiş, torpilli yani. Bunda övünülecek bir yan yok bence."

'Gençler', zaman zaman, "Onca şiir gönderiyoruz dergilere, yayımlanıyorlar" diye yakınır. Onların bu yakınmaları üzerine anlatırım, Sinan-Vecdi-Yazko meselesini. "Görün bakın, nasıl da çarpık işliyor süreç" derim. Ama hiçbirine önermem, kendilerine 'torpil' bulmalarını. Vecdi bana 'torpil' olmuş olabilir, ama benim bundan haberim yoktu ki'nin altını çizmek için anlatırım bunu onlara. Bir tür 'kara mizah'tır yaptığım şey. Ben onlara bu olayı anlattıkça, eminim, bana duydukları 'sevgi', eksilmeden sürer. Çünkü 'gençler', ne demek istediğimi anlarlar/anlayabilirler. Bir şeyleri kendime batırarak kendilerine bir şeyler anlatmak istediğimi anlarlar/anlayabilirler. Ben şimdilerde her neredeysem, o 'yer'e Vecdi'nin 'torpil'i sayesinde gelmediğimi de elbet bilirler. (Darısı anlamayanların/ anlayamayanların önde gideninin, Gültekin'in başına!)

Tekraren söylemekte fayda var; ne mi diyordu Gültekin; "Yazko'ya da Vecdi Sayar sayesinde girmiş, torpilli yani. Bunda övünülecek bir yan yok bence." diyordu.

Yahu Gültekin, 'bir şeyleri kendime batırarak anlatmayı tercih etme' tercihimin nerelerden kaynaklandığını, hayrettir, anlayamamışsın. (Ola ki bu cümleyi de anlayamamışsındır diye, daha açık söyleyeyim: İnsanın, bir şeyleri kendine batırarak anlatmayı tercih etmesi, bir 'yöntem'dir.. ve de zannımca, mükemmele yakın bir yöntemdir.)

Eklemem gerekir: Sadece iki yaş küçüksün benden; onca yaşamışsın yani. Madem bunca yaşamışsın, boş durmayıp nice akıl da indirmiş olman gerekir..di, hayata. İşte bunu, belli oluyor, becerememişsin kardeş!

Üzülme, benim de beceremediğim şeyler var: Mesela, seni anlamaya çalışıyorum, ı-ih, olmuyor, beceremiyorum: N'oldu

senin kavrayışına.. n'oldu senin zekâna.. sahi, n'oldu sana böyle.. diye soracağım sormasına da.. bütün bu soruların hiçbir işe yaramayacağı besbelli.

Ama, ne de olsa eski arkadaşımın, hayli umutsuz olsam da, son bir çabayla soruyorum: Yahu Gültekin, *Türkiye Yazıları* 'serüvenim'le ilgili anlattıklarından rahatsız olacak son kişi bile değilsin, öyleyse niye kendini ortalara vurdun, niye onca edepsiz cümle kurdun, niye böyle ettin be kardeşim? Sahiden başka bir neden bulamıyorum; yoksa dilimizin en sevimli sözcüklerinden biri olan "kabasakal" sözcüğünü adınla birlikte kullandığım için mi kızdın bana; yahu, bu kadar mı kompleksli bir adam oldun sen?

"Polemik yazılarını sevmem. 'Sevenleri de sevmem!'. Lakin, herkesin hakkıdır, karışmam; isteyen, istediği kadar yazsın o türden yazıları.. bayılanları da vardır elbet, oturup okusunlar, bana ne!

Yukarıdaki satırlardan da anlaşılacağı üzere, bugüne kadar pek girişmedim polemik yazıları yazmaya.

'Pek' sözcüğünden de anlaşılacağı üzere, burnumu soktum ama! Nasıl sokmasaydım ki, arada bir de olsa, 'tepemi attıranlar' çıkıyordu çünkü."

Akatalpa'nın Kasım 2009'da çıkan 119. sayısındaki "Benim Polemik Yazılarım -1-" başlıklı yazım işte bu cümlelerle başlıyordu. Ardından, Aralık 2009'da "Benim Polemik Yazılarım-2-" geldi. Böyle yazılar yazmaya neden gerek duyduğumu soranlar olmuştur mutlaka. İşte nedeni: Düzgün bir insan olduğuma inanırım. Yalnızca önümdeki işime bakar, yalnızca önümdeki işime çalışırım; ona buna çamur atmam. Buna rağmen, zaman içerisinde öylesine insafsız değerlendirmelerle de karşılaşmışımdır ki, ben dahi tutamamışım ben, hakkımı savunmaya soyunmuşumdur. İşte bu türden insafsız değerlendirmelerin son halkası, Gültekin Emre'nin "Sina Akyol'a Yanıt: 'Satır Arası' " başlıklı yazısıdır. Emre'nin bu yazısına tek bir yazıyla cevap verebilirdim elbet, ama bilinsin istedim; bu tür yazıları, hangi durumlarda, hangi haksız suçlamalarla karşılaştığımda yazdığım, yazmak zorunda kaldığım bilinsin istedim. Emre'nin destursuz karalamalarına cevabımı, işte bu nedenle, aynı başlığı taşıyan üçüncü yazıya bıraktım.

Dahası şu: Emre'nin bende sahiden de travma etkisi yaratan yanıtı üstüne hem uzun, hem ince düşündüm. Sonunda, arabesk ama gerçekçi bir cümle kurdum ve dedim ki: "En çok, dost bildiğinin hançeri yaralar insanı. Sonrasında, bu arabeskimin de üstüne; yine hem uzun, yine hem ince, bir daha düşündüm. Nihayetinde, yeterince düşündüğüme kanaat getirdim ve bir karara vardım. Dedim ki: "Dost bildiğin de bunları yazabiliyorsa, üstelik bunlar yazı-çizi faaliyetleri bağlamında 'kutsadığımız' bir alanda yapıyorsa, boş ver S.A., sen ki aklın sıra susmanın şiirini yazıyorsun, ama sanki öyle yapmıyormuşsun gibi, 'car-car' konuşuyorsun. 'Yeter' de kendine, böyle demeyi becer ve artık sus." Böyle dedim ben bana.

2009 yılının Şubat ayından başlayarak -Temmuz hariç- her ay birlikte olduk *Akatalpa* okurlarıyla. (Ve işbu dergiyi okuyan şair-yazar kısmısıyla.) Hem samimi duyguma, hem kararına geleyim: *Akatalpa*'nın Ocak 2010 tarihli sayısında yayımlanan işbu yazım, dergideki son 'düzyazı'm olsun. Bundan sonra yazı değil, şiir göndereyim *Akatalpa*'ya. Çünkü özellikle de 'yazı'dan neşet eden kimi 'itiraz'lar -aslında "bu derecede sığ ve eksik-gedik kavrayışlar" demeliyim- yazma hevesi bırakmıyor insanda, neredeyse tümüyle yok ediyor o hevesi. (Başkalarını bilmem, bende böyle oldu.)

Gültekin Emre, *Akatalpa-Eliz* ayrışmasının yaşandığı günlerde, arka arkaya birkaç e-posta göndermişti bana. Nedendir bilmem, "Mutlaka *Akatalpa*'ya destek verelim, sen de mutlaka orada ol!" diyordu, gönderdiği e-postalarında. Yahu, ben zaten bin yıldır Bursa'daydım: "*Yeni Biçem*", "*Bir Yeni Biçem*", "*Son Yeni Biçem*" ve "*Akatalpa*"da pek çok şiirim yayımlanmıştı / yayımlanmaktaydı. Zaten içinde olduğum *Akatalpa*'da olmaya, şunun şurasında, devam ederdim elbet.

Akatalpa'da her sayı bir şeyler yazma hevesime 'resmen' ve de alenen 'limon suyu' sikan Emre ile beni bu dergiye 'davet eden'

Hüseyin Cahit KERSE

ZEUS'TAN SOYUNAN HERA'YA

"Kardeşim, karım, danışmanım, inek gözlü serv-i hürâmânım
Hâlâ gökkubbemde çınlıyor sesin.
Ne pas ne kurt kemirebilir yüreğimin altın sikkelerini –
sarı harmaniyen içinde seni.
Kanatlarını çöz artık yüreğimin,
kaldır at Sakız işlemeli tacını,
nektarını zerket dudaklarımıza.
Günlük kokulu tütsülerinin aşkana andolsun ki,
evrenin en ayıp arzularıyla yeryüzü cennetimi bağışladım sana."

Sıcakların antik geçmişi var
Kaygı buzullarının geleceği yok
Diyor avcumdaki mine yazısı
Sabahları yüzünden okuyorum

Kış sökümlü ruhumuzun içdökümü
Homer'in kar yangını bacamızdan
İda'nın göğsüne göğsüne tütüyor

Tanrıçam, ölümsüz doğanın şöleni
Arın da gel sanal takılarından
Çırlıçılplak kal, dünya gözüyle
Anla kendini

Volkan ŞENKAL

Diş

Ben bugün biraz dişim
Toplumun her gün çürüten yüzü
Yani bu pislik, bu kir, asit
Beni bir gün öldürecek

Evet, arkadaş arıyorum, doğrudur
Kalbime dost bir diş macunu
Kalsiyumu güçlü, florama denk
Minemi hayata döndürecek

Şiirciler hep umutlu olurmuş
Umut dağıtmakmış birincil ödev, ey minel aptallık
Ben bir halkın 'mutsuzlar parkı'yım
Ağrıyan diş bir gün elbet çekilecek

Yani beni o gün bir koltuğa oturtacaklar
Bir hekim beklerken ağrıyan yerim
Ansızın ya elektrik, ya giyotin
Yurdum, milenyumla ortaçağ arasında bir ileri, iki geri

Oğluma sordum: çürüten bir diş için ne söylenebilir?
Yanıtı keskin bir bıçaktı ruhuma:
Yılanların dişleri kılıç gibidir

Ve her gece rüyalarımız zehir

Emre, ilginçtir, aynı kişi! Her neyse, hayattır, olur.

Ve son iki cümle: Bu tür 'dünyevi' gailelerle okuyucudan zaman çaldığım için sahiden üzgünüm. Ancak, "düzgün bir insan" olarak tanımladığım S.A.'nın 'özlük hakları'nı korumakta 'kesin kararlı'yım, bu da böyle bilene.

HER KERESİNDE

—Hasan Ali Toptaş'a,
—Duygu Güner'e,

Her keresinde bir çocuktu büyüme ellerimde
Şahlandıkça bir yanı, yaşamayı ayaklandıran köle
Eşyanın doğurduğu başka bir gurbete evlerdeki
Sık sık üst katların sevincine uğurlana uğurlana sürgün
Okşandıkça dağılan bir cinayet mahalliydi sevmek de
Akla ziyan odalarda mayalanmış bir ıssızlığı bilirdim
Bu yüzden gayba sahil kelimeler düşmenin ürkekçe andını içip
Her sabah annelerin yeniden doğduğu yere giderdim

Denerdım, her keresinde meçhul bir farisi olmayı
Cümlelerde, ağır aksak elifbalar çizilirken beynime
Rüyalar ki sonsuzluktu, haşhaşilikti, yani kimsesizlik
İsa'sız Musa'sız bir dini hatırlatırdı
Akşam olunca kısırılmış tenhalarda bedevilere boğulmuş bir çöl
Her taşın birine ağrısıydı bu kent bütün sahra
Işığın sıyrıkları gibi yalnızlığı karanlığıma
Gözlerin yağmasından geriye kalan her gövde

Dilsiz boşlukların dokunuşlarından yapılmış susmalarda
Bilirdim, sen değildin efendisi acının
Kalbin titrek girişlerine dadanan gölge
Ölümün damarlarımıza yakın tuttuğu eşiklerdi
Duvarlardı, kanlı, kimsesiz doğmuştu ayazlı uykulardan
Cismini cinnetsi saatlerde kaskatı ünlemlere sığdıran gece
Cümle yalnızlığı dağlarında uyuttuktan sonra gelmişti
Muamması hıfzında saklı yüzler her keresinde

Kasım 2009

Bilge AY**SİZ HİÇ DALGALARI SAYDINIZ MI BİR VAPURDAN?**

Tut ellerimden düşünüyorum sevgilim, gece üstüme üstüme geliyor
Hangi yalnızlığın gölgesi, bu kadar sarhoşken beni kandıran
Otobüs duraklarına bırakmıştım seni ne çok, şimdi beklesem uzak
Sen kimsin, kaçan hangi vapur, hangi şehirdeyiz, çok yorgunum sus

Her sevgili, ilk sevgilidir demiş midir birisi; bütün ölümler tek bir ölüm
Bütün savaşlar tek bir savaş, bütün hastalıklar tek bir hastalık
Gazete manşetlerinden takip ediyorum dönen dünyayı, dönen aklımla
Senin evin neden bu kadar uzak, kahve mi demiştin, en güzel yaptığın

Seni seviyorum. Bütün kadınları seviyorum. Kalbim aydınlık
Bir martı geçiyor gözlerinden. Gözlerinden dediysem, gözlerinin akından
Sabaha vardık mı sevgilim? Hiçbir yere gitmiyor mu bu vapur?
Dalgaları sayıyordu uymadan, dalga sayısı eşittir bir şeymiş gibi...

05.11.2009

HAİKU'Ş

53
Hâlâ öyle:
Kuşlar ya da sen -
O zaman susuyor korkum.

54
Ağacım
Hayallere dalmış:
Her kovduğunda bir yuva -

55
"İlk kez mi?
Gökyüzünde gördüm
Ondan kuş duyunca mavi..."

56
"Bense ilk
Kıtılarda gördüm
Öyle kuş duyunca beyaz..."

Bülent GÜLDAL**ZAMANIN ATI**

Güz de bitti
yağmurlarla geliyor
kışın ayak sesleri

Barut kokuyor
göç yollarında
kanyon kanatları
telaşlı kuşların

Akşam erken iniyor
bir türlü olmuyor sabah
hazin türkülerle akıyor
ömrümden geçen ırmaklar

Yalnızlığın uydusu
ıssız taşlar gibiyim
dağları özledikçe
yollar düşünür payıma

Öylesine bir kir ki
yüz yıl çitilense de
çıkılmayacak düşlerinden
ay yüzlü çocukların

Zaman atının dağıttığı
sırnaşık korku
karelerde kol geziyor

Güz de bitti yalan hikâyelerle
alevden bir dil uzanıyor
iğreti kürsülerden
Ahh ölmeden göreceğim miyim ki
karanlığı süpüren o muhteşem güneşi

HAYATI ŞİİRLEŞTİREN KİTAPLAR, 16

Ramis DARA

Bir şairin hayat hikâyesi yazılır, şiir kitaplarının adları verilirken toplu şiirler, seçme şiirler gibi kitaplarının bu özellikleri belirtilmeli, bunlar bağımsız kitaplarla aynı minval üzere açıklamasız sıralanmamalıdır. Yoksa şairin yayımlanmış kaç kitabının olduğunu anlamak kolay olmuyor. Arif Ay'ın (1953), *Güne Doğan Koşu – Toplu Şiirler (1974-2006)* kitabına yazılan hayat hikâyesine göre yayımlanmış 10 şiir kitabı var görünüyor. Anlayabildiğime göre bunların üçü bağımsız yayımlanmış kitap değil, seçme ya da birlikte yayımlanan kitaplara verilmiş adlar ve sonuçta şairin yayımlanmış yedi kitabı var: *Hıra* (1978), *Dosyalar* (1980), *Şiirin Kandilleri* (1983), *İmâ Kitabı* (1989), *Yirmi Yaş Şiirleri* (2005), *Dokuz Kandil* (1997), *Ateş ve Caz* (2001).

Arif Ay'ın 2001'de yayımlanan yedinci kitap *Ateş ve Caz*'da dört bölüm halinde sunulmuş 23 şiir bulunuyor.

Bir önceki kitabı *Dokuz Kandil*'de andığı "kandil"lerden dördü Necip Fazıl Kısakürek, Sezai Karakoç, Nuri Pakdil, Cahit Zarifoğlu'nu, Arif Ay'ın şiirinin ustaları olarak görmek gerekiyor sanıyorum.

Kitaptan iki uzun şiiri; 15 bölümlük "Aşk Kapıdan Bakılır" ile 11 bölümlük "Tırmanış Şiirleri"ni seçiyorum.

"Arkadaşlar Merhaba" şiirini de yitip giden öğrencilerime okumak isterdim, şiirin içeriğine bütünüyle katılmasam da.

Ve bütünüyle özel bir seçim: "*İlkin toprakla konuşum / otlarla konuşum / börtü böcek / karıncalarla akrabaymışım meğer / suyla yoldaş / ormanla kardeş*" (s. 440, "Tırmanış Şiirleri"nden).

Künye: Arif Ay, *Ateş ve Caz*, a yayınevi, Ankara, 2001. Yeni baskı *Güne Doğan Koşu – Toplu Şiirler (1974-2006)* içinde, Hece Yayınları, Ankara, Eylül 2006, 496 s.

*

İlk kitabı 1998'de yayımlanan Ali Emre'nin (1968) 2009 yılı sonları itibariyle üç şiir kitabı bulunuyor. İlk kitabında 35, ikincisinde 29, üçüncüsünde 35 şiir. Ama bu üç kitapta toplam 99 şiir var anlamına gelmiyor. İlk kitabında yar alan iki şiir ("Yüzbaşı ve Kurbağalar", "Arslan Yürekli Şair") hiçbir değişiklik yapılmadan (birindeki yan yana iki noktalı üç nokta ve âteşin âteşin olmuş sadece) ikinci kitabına da alınmış. Ayrıca bendeki nüshada ilk kitapta –"İçindekiler"e göre– 13. sayfada bulunması gereken "Yorgan" şiiri de basılmamış.

Şairin üçüncü kitabının adı, ilk kitaptaki "Ölüm En Çok Hayatı Andırır" şiirinde "onarılmış bir yas bitiği" şeklinde geçmekte. Bu durum da şairin kitapları arasındaki sürekliliği, fazla değişimin olmadığını göstermekte bir bakıma.

Bu şiir için kısa özet; gözlem, düşünce ve yakınma şiiri, olabilir: Toplumu ve hayatı, değişimleri, değişmezlikleri, bu arada mevsim değişimlerini gözlüyor, algıladıklarını hafif eleştirel bir tonla yorumluyor. Çocuklar ve çocukluk da bir diğer ilgi alanı. Şairin oğlunun Muhammed Berşan, kızının Ekin Dilek adlarını taşıdıklarını öğreniriz bu arada.

Şiirlere şairin doğduğu kent Kastamonu ile yükseköğrenimini yaptığı İstanbul'un yansımalarına karşın yaşamakta olduğu Ankara'nın pek yansımaması ilginç.

Üçüncü kitapta Ziya Osman Saba, Rimbaud ve Necip Fazıl adlarıyla esenlenirken; Sezai Karakoç, Dağlarca, Nâzım, Metin Eloğlu, Turgut Uyar ve şairin hemşerisi Ozan Ozanoğlu göndermelerle esenleniyor.

Ve slogansı bir dize, son kitaptaki "Elif Dediğimde Çarşı"

şiirinden: "*İnsan her yerde doğar fakat vatan gerek ölmeye*"...

Künye: Ali Emre, *Anarlımış Yas Bitiği*, Hece Yayınları, Ankara, Kasım 2008, 80 s.; *Kıyamet Mevsimleri*, A-sanat Yayınları, Ocak 1998, İstanbul, 64 s. ve *Milyon Sesli Mızıka*, Birey Yayıncılık, İstanbul, Mayıs 2001, 56 s.

*

Hayriye Ünal'ın (1973) üçüncü kitabı *Sert Gececek Bu Kış*'taki şiirleri okuyunca ilk telaffuz ettiğim cümle şu oldu: İnsan oluş, eşit oluş adına bir diklenme.

Kitap adındaki sıfat, şiirler için de geçerli bir anlamda. Genellikle birinci tekil kişi ağzından uzun anlatımlı, yer yer öykülemeli şiirler, yer yer sert ifadelerle vücuda, pardon dile getiriliyor.

Şairin cinsiyeti olmaz, denir ya sıklıkla; olduğuna kanıtlardan biri Ünal'ın şiirleri. Sertliğin buncası şairinin hanımlığından kaynaklanıyor olmalı burada ve yaptığı alan savunmasını ya da saldırısını doğal karşılıyorum.

Kitabın bütününe değilse de bazı parçalarını gerçekten başarılı, parıltılı buluyorum.

İnternet'te de sıklıkla alıntılanmış gerçi ya, niye geri duralım: İlk şiir "Sıla-ı Rahim"m özellikle bitişi harika!

Sonuncusu büyük harflerle yazılmamış olsaydı, birkaç dizeyi buraya almak isterdim!

(Ah, şu şiirde, edebiyat ürünlerinde –ad, başlık, ara başlık değilse– büyük harflerle yazmaya yasak getirseler!)

Bu arada şairin önceki kitaplarını da okudum: 2000'de yayımlanmış ilk kitap *Saçları Vardır Aşkın*'m ilk dizesi "Anlatacaklarım var".

Hayriye Ünal'ın şiir yazma gerekçesi gerçekten bu gibi biraz. Bu gibi olanlar öykü yazarlar genelde (hatta hikâye derler genelde buna), belki roman.

Peki anlatacağı olup da şiir yazmak nasıl bir şeydir? İyi, yoğun, sarsıcı kısa şiirler de yazabilmek koşuluyla fena değildir.

Künye: Hayriye Ünal, *Sert Gececek Bu Kış*, Hece Yayınları, Eylül 2006, 127 s. ve *Saçları Vardır Aşkın*, Dergâh Yayınları, İstanbul, Kasım 2000, 62 s.; *Âdem'in Kızlarından Biri*, Birun Yayıncılık, İstanbul, Ekim 2003, 88 s.

*

Uzun zamandır alınlıksız (epigraf), adamasız (ithaf) bir kitap bekliyordum; nihayet **Seyhan Arslan**'ın (1975) *Ether*'iyle karşılaştım. Kitabın ne başında, ne de iki bölüm halinde sunulmuş 28 şiirin herhangi birinde ithaf ve epigraf yok. Hatta çağdaşlardan açık bir şair adı da geçmiyor şiirlerde. Geçseydi bu öncelikle İhsan Deniz mi olurdu bilmiyorum.

Baba, anne ve sen-siz konumundaki birileriyle, hayatla, insan oluşla, varlık ve yoklukla şairin arasındaki gerilim, sürekli bir kahr, yakınma havası içinde dile getiriliyor. Kargış, ilenç, beddua, dua... belki hepsinden bir parça.

Bir hanım olmasına rağmen şair Hz İbrahim-Hz İsmail efsanesinden yola çıkarak yorumluyor babasıyla ilişkisini.

İtalik, koyu, italik ve koyu, aralıklı (espaşlı), aralıklı ve italik yazılan bölüm ya da parçalar; dize sonlarıyla başlarını bölünen sözcükler, heceler ve harflerle oluşturmalar; şiirlerde ayrıntılı anlam yansıtma kaygısının yanında biçime de ne kadar önem verildiğini gösteriyor; ama bunun ne kadarı okura geçecektir, okurun harcadığı çaba ne oranda sonuca geçecektir, tartışılabilir elbette. Şüphesiz bu pek çok şair için sorulabilecek genel bir soru, bir ölçüt sorunudur.

Özellikle biçimsel açıdan kitabı yansıtılmamakla birlikte *Ether*'den bağımsız bir ikilikle ayrılalım: "*ruhuna sokulan küflü bir dereyim / beni cismine hapset...*" (s. 40)

Künye: Seyhan Arslan, *Ether*, Hece Yayınları, Ankara, Nisan 2004, 96 s.

GÜNIŞIĞI ETEĞİNİ DÜZELTİR

Sevincini hüznünü bir kuşla hesapla
Gülücüklerini sürün de gel yüzüne

Kırlara dokun, el sallayan taze kırlara

Senden bir şey istesem güzel kız
Bulup buşurup verir misin

Kuşlar giyininip gelir iki dirhem bir çekirdek

Bir gül tanırım kırgındır hayata

Dalgınlığınla didiklediğin o dereler kim
Kim sever akşamı akşamüzeri olmasa

Titrek günüşiği eğilip eteğini düzeltir

Kumral bir göz değerlenir yüzünde

Yaz
Çardak üzerine atılmış terli bir iç çamaşırı

Öpünce biri dudakların çatlamasa

İki göğsünle eskittiğin yelekli pencere

Düşünü kurarım ben senin
Avlunun, köy çeşmesinin nasıl düşünüyordum

Korumalıyım seni belindeki rüzgârdan

BEKLEME SALONU

1. Bir başımayım
bekleme salonunda yüreğimin-
beklemektiyim son treni
gecenin bir yarısında.
 2. Bir başınasın
kendi aile evinde.
Her şeyin
beyaz bir dolapta dizili.
Her saatin, her günün
çekmecesi belli.
İçerisi çam ve şelale,
günbatımında bir liman
ve ilkyaz fırtınası kokar.
Odan sessiz ve beyaz.
 3. Buluşuyoruz garın bekleme salonunda.
Çırlıçıplağız
saatin ve yıldızların altında.
Ve seviyoruz birbirimizi.
- Buluşuyoruz garın bekleme salonunda.
- Sonra sen evine gidiyorsun.
Bense hep evimdeyim zaten.

Türkçesi: KADRİYE CESUR

TERANE

Orada
kar mahkûmu sabırla seyrederken dünü
gözünde arpacık kâhindi zaman
katledin !

kim görmüş şafağım sökük eteğim dışa dönükmüş
içimde bu saatte kimse yokken
en tenha yerimde bir fesleğen
tuttuğu nefes bu topraktan değil

zaman kasten saklanmış konuşmuyor

işte orada en kısa yerinde ömrün
boyum uzun ve yüzümün solgunluğu
soyunup kendini bin ahla taşlamış
arınıyor gözlerinde asya ürperdik

uğultular uğultular
bu pislik bu kan bu idrar
batı taraflarımdan atlılar iniyor atlılar
kaç fersah geçecek yelkovan bakırlığın agorasından
ve akrep ağzında karlı şubatlar

altıeylülçarşamba dünün ağrısı akşamdı

ayyaş yerlerimde malum bir terane
her yeni aşta aşınır aynı yüz
bakar mı bu göz kendi suretine
oysa ay dağlarında bir esire
yakut taşın gizeminde bir şey duymamış gibi
ince bir gülümseme ve alçak sesle
aşkı andırıyor

üç adımda çöküyor insan en kısa yerinde ömrün

orada vakit hayli geçmiş
geçmiş kendinden
konuşmuyor

DÜŞÜMÜN ELLERİ

sen hep yetiştin o giden vapurlara
vapurlar, düşümün elleri

sulara uzattığım dudaklarım
rüya kentler büyüttü
kırmızı ayakkabılar

yıldızlarımı alıp geliyorum
uçacağımı, topacımı, üveyiklerimi,
gökkuşağı yüzümü

ne kadar uzağım?
anne çocukluğuma...

Üsküdar, 23 ağustos 2009

Osman Serhat ERKEKLİ

A. Haşim'in tercümesi lazım olacak. Osmanlıca dirilmez ise.

F. Hüsnü'nün yeni şiirlerinin de eskiye tercümesi lazım olacak, "öztürkçe" (Türkçenin daha özü mü var) yadırganır ise. Mesela "sevi", mesela "sürez" ne, diye soracak yeni nesil. Orta yol, konuşulan dil mühim.

Aslında Dante, Shakespeare, Cervantes'ten sonraki Goethe ve öteki romantikler unutuldu; çünkü dil ve beğeni eskidi. Yeni nesil aşka inanmıyor. O yıllarda aşk sebebi ile intihar eden yazarlar ve okurlar var idi. Hatta *Genç Werther'in Acıları* romanı sebebi ile yirmi altı okurun intihar ettiği söylenir. Dante, Shakespeare, Cervantes'in –daha eski oldukları halde– nasıl kalıcı olabildiklerini araştırmalı. Rilke'den sonra da (1925'te ölünce) dünyada Nâzım ve akranları ve Gerçeküstücülük (Türkiye'de de... 1. ve 2. Yeni...) bir dejenerasyon... Necatigil ve F. Hüsnü ve S. Ümran dışında kaldı bu yozlaşmanın. O. Veli ve C. Süreya şimdi çok okunsa da Gerçeküstücülüğün kan kaybetmesiyle birlikte onlar da kaybedecek. Yeni okurlarımı klasik olana bakmaları için uyarıyorum.

50 yıl sonra Türkiye'den Y. Kemal, F. Hüsnü, S. Umran okunur. Tabii kendilerini küçülttükleri yazıları ile değil de mühim eserleri ile. A. Budak, E. Batur birkaç şiir ile antolojilerde kalabilir. Ve belki A. Erhan, H. Ergülen, k. İskender de... Münekkitlerden Ramis Dara'nın 2000'li yazıları ve Tuncer Uçarol'dan bir seçme... Ramis Dara'nın eski kitapları ve M. H. Doğan'ın eski kitapları yanlış 80 şiirini anlattıkları için okunmayacak. 40 toplumcularındaki kayıp bolluğu da M. Fuat'ın meşhur antolojisini gündemden düşürecek. Düşürdü bile.

Aynı derinlikte iki dalgıç olmaz. Aynı deniz derinliğine bırakın şair ile münekkidi, iki şairi bile indiremezsiniz. Münekkit ya kötüyü göstermeli ya iyiyi. Gençlere gelirse, şiiri bırakmış gözükseler de Serkan Ozan Özağaç ve Çağdaş Keçeci aranabilir. Ersan Erçelik de dikkatimi çekiyor. H. Baki, B. Güldal, Cinozoğlu, S. Koçak, S. Avşar, Y. Kayıran orijinale yaklaşan şiirleri ile kendilerinden bahsettirebilirler yirmi yıl sonra, ama elli yıl sonrası çok güç, şeraite bağlı.

2000 şairden 1960'ı şiiri bıraksa da eskisi gibi kırk şair ile devam etsek (Biz kırk kişiyiz birbirimizi biliriz). Yıllardır durmadan yazıp yayımladıkları için adlarını şair olarak empoze etmeye devam edenler şiiri bırakmalı artık, hakiki şairlerden özür dileyerek.

GİDİŞİN

gidişin:
gidişin çarımha asılı yürek
gidişin ışığı sönmüş yıldız
gidişin tenimde kırık gözyaşı

gidişinle:
sensiz geceler taşınır mı gündüze?
mevsimsiz baharın şafağına / söyle:
parçalanmaz mı içimdeki yalnızlık?

gidişinle:
kan yağdı dillerime
kararttı düşlerimi geceler
yitirdi anlamını hafızamdaki heceler

gidişinle:
sürüklendim rüzgârlı acılara
suların ağladığı nehirlere
sırrını verdiğimiz anılara

sen:
emanetimdin
kayıp listesinde adın
git diyor
bu şehirden rüzgâr
geri dönme
bitti yapacaklarım

gidişinle

(Karşı sayfanın devamı)

"Tanrı ile Tarih" de unutulmamıştır *Sönmemiş Dizeler*'de. Bir arkeolojik buluntudan çıkıp gelen bir hesaplaşmanın çerçevesinde buluşurlar: "tarih de / tanrı olmaya / yeltenir hep". Onun için midir "tanrı ile tarihin / hesaplaşmaları" hiç bitmez?

Unutmak insanidir! Anımsamak da öyledir belki: Ne çok yitip gitmiştir belleğin gözleri önünde! "Unuttun. Çünkü / kolların kulaçsız. / Ayakların ülkesiz. / Kulakların sedâsız. / Gözlerin yağmursuz. / Dudakların sözsüz / ve imkânsız." Unutmaya karşı bir isyan harekâtıdır "Anımsamak". Anımsananlardan süzülen midir hayat? "Sağır udî"ye kulak asmamak mıdır?

Sönmemiş Dizeler, kolayca bitecek, hemen rafa kaldırılacak bir kitap değil. Şiirin içindeki hayatları yaşamadan, iyice sindirmeden unutulacak da bir kitap değil. Pek çok şeyi unutulmaya karşı yazılmış kat kat şiirlerden oluşuyor çünkü. Her katta ayrı bir bölüm, özünde aynı gizli bir sevda ve onun gizemli öyküsü. Dilin uçurtma uçurduğu, uçurum taşıdığı bir göktaşı, *Sönmemiş Dizeler*! Ayrıca "1917-1989" kavşağında sosyalizmin kurulamamasının yarattığı şaşkınlık ve hayıflanmayı da unutmamalım beyler, bayanlar! Çünkü, "yol ki yanlış değildi / yoldaşları yanlış olan". Belki de hâlâ öyle!

Yaşamın dizelerini kim söndürebilir ki?

SÖNMEMİŞ DİZELER

Gültekin EMRE

“Sözcük sözcük konuşur” şiirler. “Konuşur bağrışır savaşıır” kendi içinde yanıp kavrularak, savlar öne sürmeden, iri lafların altında kalmadan. “Uyaklar uyakların yankısı”na vurulur da öyle çıkarlar yola. “Sağır sözcük aksak dize” de düze çıkarır şairi sağlamsa şiirin omurgası, çatısı, kurgusu. Dizeler birbiriyle komşudur, kardeşir yeri gelince. Birbirlerini desteklerler ya da çelme takarlar ayaklarına; çekişirler, çekemezler güzelliklerini. Güçlü dizeler hep kazanır, şiir de. “Söz kuytusı” da vardır “Sönmemiş dizeler”in beklediği, bekletildiği. Dizelerin harlı ateşi söner gibi olsa da, külünden sıyrılmaya yanan som bir kor gibi nasıl da şahlandırır şiiri sıkı şiirsevelerin elinde, gönlünde!

Hulki Aktunç’tan Sönmemiş Dizeler, Arz, Galat, İsimsiz, Koynumda Dolunay, Yeraltı, Unutma bölümlerinden oluşan yanardağ bir kitap çıkageldi; üst başlığı da mağmaya ayna tutuyor: *Sönmemiş Dizeler*.

İnsan (şair), aşkı kadar “yer yaka”n mıdır? Görmediği “bülbulün sesinden söz” eden midir? Aşkıyla “boğulur ve yanar” mı? Bilmediği “dillerde şarkılar da” söyleyen midir? “yankı sesi” midir onun? Dinlediğimiz “yankı” mıdır yakı gibi yapışan yüreğimize? Aşk mıdır hayatta “sipariş olmayan tek şey”? “dereler”le “uslan”an ve “denizle isyana kalkma”yan mıdır? Şair, elindeki “akaduran sözcükleri gören” midir? Aşklar yargıçları mıdır şairin, âşığın? Ölüm kimde dener kendisini? (ya da kimde denemez ki?) Bir “arzuhalci”nin başına da neler gelir gören bilen için? Şair de boy gösterendir sözcüklerin içinde, imgelerde! Onun için de şu yakıcı iki dizeyi bir derviş edasıyla fısıldayır şiirseverlerin ve sevdiğinin gönlüne: “Hayat nedir ki kadını / seni sevmekten başka” Aşk söyler, dert de, acı da: Şair, her şeyi şiirinde ustaca söyleyendir anlayana, bilene, görene: “Göğü kanat vuruşlarıyla / sevip sevip gitmek uzaklara / ve inatçı uzaklara ve haince uzaklara / ve mübalağa şarkılarla”. Abartısız bir şiir getirip önümüze koyuyor Hulki Aktunç, çok katmanlı ve çok anlamlı; cansuyu imgelerini! “ruhum dağılıp gidiyordu / ve birden gözlerinde bağbozumu”. Şair, zaten “Yangın kavminden”dir. Ne giyse “alev”den başka bir şey değildir. “Göçmen sesleri”ne de uzanan bir hayatın peşinden gidendir. İsyanlarda kendini sınamıştır. “Ben derken biz olan, biz derken ben” diyendir; “sen ey çoğulların sonsuzluk kipi”. Tarih doğuran bir “ahali”nin ortasında şiir yazandır şair; yeni “takvimler” kurandır tekvinlere doğarak “karanlıklar”ı aşır.

Kirpikleri “kör” olur mu âşığın? Olur! Onun için gözlerindeki “dünya” da “kör”dür bir bakıma aşktan. Gezginin de yolu tükenir günü gelende, ölmeden önce, “yaşasam ölüm değil / ölsem ölüm değil” diye düşündüğü, düşündürdüğü. “fırak” - 1989- 1999- toplu şiirlerse ayrılığın elinden tutan, “ummana girip ıslanmayan”ın olup olmadığını da sorgular kendince. Ne de olsa “menzili eksik dünya”dır tuttuğumuz mekân! Öyle ya “Maya” bize hiç de uzak olmayan bir kültürel coğrafyamızın çok ırağında, bir yanıyla da mayalanmasıdır mayalı / mayasız şiir hamurunun (tohumunun) “Kuzgun gecelerden tan güncelerine” ve elbette “Öğlen güneşinden akşama / Mayadır o kısalan gölgeler / Dünyaya mayasındır / Ayakların çıplak yayandır / Menzillere mayadır”. Sözcüğün içindeki tohumun beslendiği tohumdur ondaki imgelerin vuruculuğu, “Ol şiir kipi”ne giden okun fırlatıldığıdır: “Kaptan Ahab güvercin: Sol pençesi yok / yürürken aksıyor da sol kanadı haşın rüzgâr”.

Sönmemiş Dizeler. Sönmemiş bir aşkın hüznünlü belleğidir! 7. 45 vapuruna ağan Samanyolu’dur! “Bakma boş ver, aynı sabah vapurundayız”. Sabah sabah vurgun yemiş

şairin içinde harfler gezinir imgelerine girmek için, sözcük denizinden ayıklanmak için: “Biz içinde b olsaydın keşke / Z, gaddarca itilip kakılmış bir z”. Aşk gözünü bürümüşe şairin, içinden adsız fırtınalar eser, depremler depreşir, kayalar devrilir ve şiirleri düze çıkarır kendisini: “Uyağını unutan dize / vezninden kaçan koşuk / Kendinden bıkan nakarat / Tanrıyı reddeden dua / İblisle oynayan ayet / İkimiz sevdalıyız size”. Bu ikisi kim peki? “Yedi kırk beş’e dar dar yetişip / Turnikede yer alan kız ile ben”. Onun için bu vapur yolculuklarındaki sevda “nedensizdir”. Şair, halini şu iki dizede dünya âleme şöyle duyuruyor göğsünü gere gere: “Körler meyhanesinde bir yudum şarap / Alageyik sokağında mahzun bir gamze”. Öyküsü birilerine emanet edilecek gibi değil. Öyküsü ölümle de terk edilecek gibi değil. Onun için şunu rahatlıkla söyleyebilir, şair: “Elif’e sevdalanmayan / Be’yi nereden bilsin”. Şair, hem yolculudur hem de göçmendir aşka ve hayata bu yüzden: İki gönlü de hem “muhacir”dir hem de “kumral”. Çünkü sevgili “Gecikmiş bir tarıca gölgesi”dir gönlünde. Onun için yüreğinin “alevi” uslanmaz, dindirilemez bir “deryadır”.

“İsimsiz” değildir sabah vapuru, hep 7. 45’te kalkar gizli, gizemli, yanıp duran öykülerle. Adsız olan öyküdeki sevgilidir. “ela gözlü şarabın bakışları”na ne demeli “İsimsiz” bir dosyada? Öykünün kahramanın adı belli değildir ama görüntüsü gönül yakacak kadar çekicidir ve şiirlere düşündür gölgesi, ruhu ve âşğın duygularına tercüman olan: İşte sesin sese ulandığı, dalgalanmalara neden olduğu çarpıcı iki dize: “Denizde kar rengi var / Denizde kar rengi kar”.

“Gizli öykü”yle evrilen şiirlerle çıkıp geliyor Hulki Aktunç, *Fırak*’tan sonra. İçindeki yanardağı getirip boşaltıyor çorak haritamızın tam ortasına. *Sönmemiş Dizeler*’de yer alan dosyaların her birinde farklı bir biçim gözümüze çarpıyor hemen. Söylemi ve kurgusu sapasağlam bu şiirlerde sözlükçü Hulki Aktunç’un dünyasına da sokuluyoruz. Rastgelelikten kurtulmuş ve usta bir şairin dile, şiire, dizeye, imgeye hakimliğini de kutsuyoruz bu şiirlerde: “Öldüğümüz gün / Bütün kuşları yeryüzünün / Yaşamaktan da güzeldi”. Onun için dünyaya kapalı değildir gönlü, gözü ve beyni. Bir de bakmışız Gazze yollarındadır: “Beni de orada bulun”. Çünkü, “Gazze’de kan akıyor çığlık akıyor / Aşk olmadığından aşk olmadığından”. Onun için Tuzla’daki ölümler de güncelin şiire adam gibi ağmasıdır (güncelden kim kaçabilir ki?). Zihninin sesini açarak bastırılmış çığlığına tutunuyor: “Bir şiirdir, bir tek şiir. Bir Tuzla ülkesinde. / Gel gör bileğimde kırmızı, elimde denizdir. / Yükselir omzumdan ve göktür ve mavidir. / Uyumayan bir ninni olmaya yeltenmektedir.” Orada ölüm vardır; haksızlık vardır; acı vardır; ihmal vardır; sorumsuzluk vardır; devlet yoktur orda! “Bizi öldürdüler. / Öyle sanıyorlar. / Toprakla denizin / sevdası bitmez. / Biter sanıyorlar.”. “Zom vardiya”lardaki cehennemde “şaraba vurur neyi”ni. Yeraltında ne yaptığını bilemediğimiz Metin Eloğlu da nasibini alır bu kitapta “Ellerin Oğlu” olarak: “kalem kalebentliği”nden, “firça fırlatma”ndan, “anason köklerinden”, “kent gebermeleri”nden seslenir “sayın eller oğluna posta”lanır. Bir de “Yeraltı Destanları” vardır *Sönmemiş Dizeler*’in: Dili hafif külhani, sokakların diline söz dizilmiş; tipler sokakların vaz geçilmez; konu komşunun dert ettiği, korktuğu, kesip atmadığı; aşkına acıdığı, hapisliğine yandığı, yoksulluğuna ah vah ettiği; “Hüzzam”ı “moral”tan, neşesi “kıvrandı”ran... Hem romandır, hem azınlık, ama İstanbul’un yerlisi, vazgeçilmez, ayrıca “bakla” falı. Mahallenin namusu, kabadayısı, naralari evlerin temellerini sarsan Rıza’sı: “Bu Rıza bir tektek idi / sağ topuk tek basar / soldan topalsın / sol topuk tek basar / sağdan topalsın”. Halk şiiri edasıyla dolaşır Rıza mahallenin kollarında, bağrında, manilere geçmiştir gamlı namı! “Şalvarında dal vardır / baldırında bal vardır / cinayetim ön safa / gerisi dandik tayfa”.

(←Devamı karşı sayfada.)

ÇOK ŞİİR YAYIMLIYORUZ; ÇÜNKÜ ARZ-TALEP’SİZ ÇOK ÖLÜYOR, ÇOK ÖLDÜRÜLÜYORUZ

Seyhan ÖZDAMAR

Şiir, bedeninin intihar anını bulup anında koyuvermektir ruhu. Bu daha çok günümüzün intiharlarına benziyor; saklı, içine çekilen ve anlama doğru yıldızların altında kayıp giden, anlamsızlığın masalı; teknolojinin dikte ettiği, çabuk tüketme, yok etme ve bir makineleşme süreci. Şair tüketimin, hırsın, görseiliğin ve görüp gördüğünün neresinde ki, böyle başlar görseleşen egolar; benim, buradayım ve bakın demeler ve gariban gariban, kendine kitapçılarda sakın bir köşe arayan dergiler, dergiler de tabii. Durmadan şiir basan ruhani fabrikaların (şairlerin) satılmayan ürünleri (eserleri) ya da kendini intiharla şansız hisseden şairinin karşısında şiir şanslıdır, diyebilir miyiz? Hayır, Şair gibi şiir de şanssızdır günümüzde. Sürekli intihar eden bir şairin irini emilir mi hiç.

Ah şairim... Ah şiirim... derip duran, oturan ve yoksullaşan bir insan! Neticede nasıl sürekli intiharını duyuracak. Şair, duymayı ve duyurulmayı fazlasıyla seven, çözümsüzlüğü çözümsüzlükle arayan, yozlaşmaya yoz bir bulut olan bir varoluştur. Ve günümüz şairinin iritesinde varoluş şiir yayımlamakla kanıtlayacaktır. Ve belki de, son ölümünün som ilanını dergilerde yazacaktır.

Cemal Süreya'nın Edip Cansever'e atıfta bulunduğu şiir, sanki açıklamıyor mu her şeyi: *"Yeşil ipek gömleğinin yakası/Büyük zamana düşer. // Her şeyin fazlası zararlıdır ya / Fazla şiirden öldü Edip Cansever."* Peki bu durumda "günümüz şairi" sadece fazla şiirden mi ölecek, sanmıyorum. Çünkü hem yazım, hem de yayın alternatifleri çoğaldı şairlerin. Dolayısıyla o zamanın Cemal Süreya'sı yaşasaydı eğer, bu dizeleri "fazla şiir yayımlamakla" bağdaştırabilirdi. Yani ölme nedenleri çoğaltabilirdi.

"Evet, şair neden fazla şiir yayımlar?"

Bu konunun bir de yaşla ilintili olduğunu düşünüyorum. Zira bir nevi kendini kanıtlama aysarlığıdır içe çöken. Bunu genç bir şiir yazar olarak söylüyorum ya da bunları söylemek için sadece şair yürüncesinden bakmamak, diğer yürünelere de sapmak gerektiğini düşünüyorum:

İnsanoğlu, bazen basit bir bakış, küçük bir eğrelti otu! Geçmişte şiir matinelere (şiir barokları) ve şair meydanları olurmuş; şiirin ortalık kazandığı ve şairlerin hipnozdan ayıldığı olurmuş anlatılanlara göre, ama şimdi pek olmadığını varsayarak, şairlerin tek çıkar yolu ister istemez dergiler oluyor, maalesef. Dergilerin sürekli bir okur ve şiire soyunmuş azımsanmayacak bir şair kitlesi var; şiir kitaplarının ise yok denecek kadar az okuru olduğundan, şair asıl dergilerde okura sunuyor şiirini. Şiir kitabı okumayan bir toplum için şairi de hoş karşılamalı, diyebilirim ki ülkemizde kitap satın almak zaten başlı başına bir aporia.

Tarık GÜNERSEL

!

Kaynakmış Tanrı

bir efsaneye göre

Hayat Sevgi Bilgi kaynağı

Esenlik Barış Huzur

dememiş Tanrı

Mutluluk Hak Hukuk Adalet

Işık Aydınlık Ululuk

Yaratışı sürekli ve çeşitli

Üstün Bağışlayıcı

Öncesiz Sonrasız Eşsiz

En İyi Bilen Gören

Cömert Besleyen Eğiten

Bereketli Gözetken Koruyan

Tapılası

Bilgenin hası.

Tahran. Gençecik bir kadın

felsefe öğrencisi Nida Ağa Sultan.

Nişanlı: Tam kalbine nişan.

Tek kurşun. Tanrı adına atılan.

Babası baş ucunda

kalpteki girdapla:

"Benimle kal, kızım!"

Sessiz son nidası Nida'nın.

Dünyanın kalbi paramparça

Nidalar

İşaret koyun onlara

Çünkü tarihe işaret koyacaklar

**Ey Türkiye Cumhuriyeti'nin emektar POSTACILARI,
dergimizi yıllardır adreslerindeki şair, yazar ve okurlarımıza
ulaştırdığınız ve ulaştırmaya devam ettiğiniz için sizlere çok
teşekkür ediyoruz, ulaştıramayanların bize verdiği hüznü
efkâr-ı umumiyeyle paylaşmak istiyoruz...**

Yayın Yönetmeni : Ramis Dara (Mollagürani Mah. Teker Sok.
No: 8, Zemin Kat, Osmangazi-BURSA)
Yayın Danışmanları : İhsan Üren, Gültekin Emre,
Serdar Ünver, Nahit Kayabaşı.
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok.
Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)
Yazışma Adresi : Ramis Dara PK 68 16361 Ulucami – BURSA
Yayın Türü : Yaygın süreli yayım. ISSN 1305 – 7685
E- Posta : akatalpa@hotmail.com

Katkı Payı : 25 TL
Posta Çeki : Ramis Dara adına açılmış 6025702
numaralı hesap
Banka hesabı : Ramis Dara adına Finansbank Heykel
Kredikolay Şubesindeki
21329696 numaralı hesap
Baskı : Akın Erim Matb. Hocalızâde Cad. 7/27
Setbaşı - BURSA

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.com), şair ve yazarlarının başışladıkları telifler, İhsan Üren'in ve başka bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.

